

Załącznik nr 1
Do Uchwały Nr XXV/111/2008
Rady Gminy w Żarnowie
z dnia 29.12.2008 r.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
W GMINIE ŻARNÓW
NA LATA 2008 - 2015**

Żarnów 2008

SPIS TREŚCI

1. Wstęp. Podstawy i cel opracowania Strategii.....	3
1.1 Procedura przygotowywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Żarnów	4
1.2 Podstawa prawna systemu pomocy społecznej w Polsce.....	6
2. Uwarunkowania geograficzne Gminy Żarnów.....	27
3. Rolnictwo i rynek pracy w Gminie Żarnów.....	32
4. Działalność gospodarcza i przemysł.....	34
5. Bezpieczeństwo publiczne.....	34
6. Główne kierunki rozwoju Gminy	36
7. System pomocy społecznej w Gminie Żarnów.....	39
8. Identyfikacja problemów społecznych i źródła ich powstawania w Gminie Żarnów	45
8.1 Problemy rodzin.....	46
8.2 Edukacja oraz problemy dzieci i młodzieży.....	48
8.3 Niepełnosprawność. Problemy osób starszych.....	51
8.4 Kultura i turystyka	53
9. Analiza SWOT	65
10. Misja.....	67
11. Wizja rozwoju Gminy Żarnów.....	68
12. Cele strategiczne oraz sposoby ich realizacji	71
13. Monitoring strategii	76
14. Spis fotografii	77
15. Spis tabel	78
16. Aneks – kserokopie list obecności uczestnictwa w warsztatach budowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	

1. WSTĘP. PODSTAWY I CEL OPRACOWANIA STRATEGII

W związku ze wstąpieniem Polski w struktury Unii Europejskiej przed władzami samorządowymi postawiono nowe zadania wynikające z prowadzenia polityki regionalnej. Również sfera społeczna należy do zadań lokalnych samorządów. Od dnia 1 maja 2004 roku w Polsce obowiązuje nowa ustawa o „Pomocy społecznej” – ustawa z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. Nr 64, poz. 593), która reguluje sprawy związane z realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej.

Opracowanie gminnej „Strategii rozwiązywania problemów społecznych” ma służyć ukierunkowaniu działania lokalnych władz i instytucji opieki społecznej dla poprawy jakości życia w danej społeczności. W art. 17 ust. 1. znajduje się zapis o obowiązkach Gminy: „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Celem Strategii jest przeprowadzenie diagnozy problemów społecznych występujących na terenie Gminy w oparciu o dane będące w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (uzyskane w toku bieżącej jego działalności), Urzędu Gminy, Powiatowego i Wojewódzkiego Urzędu Pracy oraz instytucji i organizacji współpracujących z GOPS. Druga część Strategii ma określić kierunki strategicznych działań odniesionych do rzeczywistych problemów społeczności lokalnej (m.in. bezrobocia i problemów z zatrudnieniem, pomocy na rzecz osób dotkniętych problemem alkoholowym, osób niepełnosprawnych, starszych, rodzin i dzieci z problemami opiekuńczo-wychowawczymi itd.), wskazanie skutecznych kierunków działań dla ich rozwiązywania, a także ustalenie współpracy instytucjonalnej dla poszczególnych problemów społecznych.

Kolejnym etapem jest stworzenie optymalnego programu działania. Pomoc ma opierać się nie tylko na wsparciu materialnym, ale i pomocy psychologicznej (wsparciu w umacnianiu postaw aktywnych), ścisłej współpracy instytucji i organizacji społecznych.

Opracowywany przez gminę dokument musi spełniać również poniższe warunki:

- być zgodny z dokumentami strategicznymi na poziomie powiatu, województwa i kraju oraz innymi dokumentami strategicznymi Gminy,
- kształtować aktywny model polityki społecznej w Gminie (współpraca wszystkich instytucji rządowych, samorządowych, pozarządowych oraz przedstawicieli biznesu).
- zakładać budowanie szerokiego partnerstwa lokalnego.

„Strategia” ma być konsekwencją unijnych dokumentów: Strategii Lizbońskiej (marzec 2000) oraz celów nicejskich (grudzień 2000), które stanowią konkretyzację ogólnych założeń lizbońskich w zakresie integracji społecznej. Najważniejszymi celami w tym zakresie są:

- zapewnienie wszystkim dostępu do pracy, zasobów, praw, dóbr i usług,
- zapobieganie ryzyku „wykluczenia”,
- pomoc dla osób najbardziej narażonych na „wykluczenie” (wspieranie najsłabszych),
- mobilizacja organizacji ze sfery polityki gospodarczej i społecznej.

Działania zawarte w „Strategii” pozwolą na zminimalizowanie przyczyn tkwiących w sferze społecznej i psychologicznej, pomogą skuteczniej rozwiązywać problemy grup docelowych i rozszerzą pomoc instytucjonalną.

1.1. PROCEDURA PRZYGOTOWYWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE ŻARNÓW

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych została wypracowana na warsztatach. Odbyły się cztery spotkania, na których to zostały zdiagnozowane problemy społeczne występujące na terenie Gminy oraz określono sposoby ich rozwiązywania, przeanalizowano słabe i mocne strony Gminy. W spotkaniach tych uczestniczyli mieszkańcy Gminy Żarnów, którzy pełnią różne funkcje społeczne. Ponadto do opracowania „Strategii” pomocne były również materiały źródłowe z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Urzędu Gminy oraz materiały będące wynikiem badań ankietowych różnych środowisk, a także informacje z działających na

terenie Gminy instytucji społecznych.

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną (zarówno na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki), a także konieczność wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga profesjonalnego i systemowego diagnozowania problemów społecznych w skali gminy. W ramach prac strategicznych dokonano przejścia od modelu pomocy, którego zasadniczą funkcją jest udzielanie wsparcia materialnego, do modelu nastawionego na wzmocnienie postaw aktywnych oraz wspieranie osób i rodzin zgłaszających się z prośbą o pomoc w rozwiązywaniu problemów.

Zarządzeniem Wójta Gminy Żarnów Nr 22/2008 z dnia 23 czerwca 2008 roku powołany został Zespół ds. opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Żarnów. W skład zespołu weszli:

1. Barbara Kalinowska – Zastępca Dyrektora Szkoły Podstawowej w Żarnowie
2. Izabela Wesołowska – Zastępca Dyrektora Gimnazjum w Żarnowie
3. Emilia Zelga – nauczyciel w Szkole Podstawowej w Żarnowie (bibliotekarz)
4. Małgorzata Pietruszka – kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarnowie
5. Teresa Wierzchowiak – starszy pracownik socjalny w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Żarnowie
6. Anna Służalec – pracownik biurowy – koordynator w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Żarnowie
7. Beata Chrzanowska – nauczyciel w Szkole Podstawowej w Żarnowie (świątelnia)
8. Barbara Gustavsson – właścicielka gospodarstwa agroturystycznego w Kamieńcu
9. Marta Mikuła – sekretarka w Szkole Podstawowej w Klewie
10. Monika Kurzyk – sekretarka w Zespole Szkół Zawodowych w Żarnowie

Zadaniem Zespołu jest przygotowanie materiałów niezbędnych do opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz współpraca z Konsultantem Regionalnym i Koordynatorem Gminnym jak również przygotowanie raportów z realizacji strategii, aktualizacja i dostosowanie do zmieniającej się rzeczywistości i otoczenia społeczno-gospodarczego w kolejnych latach.

Osobą odpowiedzialną za realizację zadań zawartych w „Strategii Rozwiązywania

Problemów Społecznych dla Gminy Żarnów” będzie Wójt Gminy.

1.2. PODSTAWA PRAWNA SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ W POLSCE

Ustawa o pomocy społecznej

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. z 2008 r. Dz. U. Nr 115, poz. 728) określa:

- zadania w zakresie pomocy społecznej,
- rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania,
- organizację pomocy społecznej;
- zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy (Art. 2.1.) ***pomoc społeczna*** jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie same pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (Art. 3.1.).

Ustawa określa przypadki, w których udziela się pomocy społecznej osobom i rodzinom. Pomocy społecznej udziela się w szczególności z powodu (Art.7):

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej i ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,

- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Ustawy regulujące system pomocy społecznej:

1. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U z 2006r. Nr 139 poz.992 z późn. zm.)

Ustawa o świadczeniach rodzinnych reguluje nowy system świadczeń pozaubezpieczeniowych, finansowanych w całości z budżetu państwa, całkowicie odrębny od systemu pomocy społecznej. Ustawa weszła w życie z dniem 1 maja 2004 roku. Od tej daty Ośrodki Pomocy Społecznej przejęły część zobowiązań Zakładów Ubezpieczeń Społecznych dotyczących wypłaty zasiłków rodzinnych i dodatków do nich. Ustawa określa warunki nabycia prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. Świadczeniami rodzinnymi są:

- o zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego;
- o świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne.

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka.

Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje:

- o rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka;
- o opiekunowi faktycznemu dziecka;
- o osobie uczącej się.

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu:

- o urodzenia dziecka;
- o opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego;
- o wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej;

- o samotnego wychowywania dziecka;
- o kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego;
- o rozpoczęcia roku szkolnego;
- o rozpoczęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych reguluje nowy system świadczeń.

2. Ustawa o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13 czerwca 2003 roku(Dz. U. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.)

Ustawa o zatrudnieniu socjalnym wychodzi naprzeciw postulatom organizacji pozarządowych, które oczekują od państwa większego zaangażowania w aktywizację i edukację środowisk dotkniętych długotrwałym bezrobociem. Stwarza przede wszystkim szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Zapis ustawy kładzie nacisk na edukację i aktywizację środowisk marginalizowanych zawodowo i społecznie, a także na wspieranie zatrudnienia dla tych grup. Nowa regulacja ma zastosowanie przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności:

- osób bezdomnych realizujących indywidualny program wychodzenia z bezdomności,
- osób uzależnionych od alkoholu w procesie leczenia po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego,
- osób uzależnionych od narkotyków lub innych środków odurzających po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej,
- osób chorych psychicznie,
- długotrwale bezrobotnych,
- zwalnianych z zakładów karnych mających trudności w integracji ze środowiskiem,
- uchodźców realizujących indywidualny program integracji.

Tym osobom nowa ustawa oferuje zatrudnienie socjalne, rozumiane jako uczestnictwo w „inkubatorach społecznych” – Centrach Integracji Społecznej – lub jako wspierane zatrudnienie socjalne u przedsiębiorców, w Centrach Integracji Społecznej, bądź w ramach własnej działalności gospodarczej w formie spółdzielni.

Drugą formą pomocy przewidzianą w ustawie jest wsparcie zatrudnienia osób, które uległy wykluczeniu społecznemu. Wsparcie może polegać na skierowaniu danej osoby przez Powiatowy Urząd Pracy do pracy u przedsiębiorcy. W tej sytuacji pracodawca zobowiązuje się do zatrudnienia danej osoby przez okres do 18 miesięcy, zaś Powiatowy Urząd Pracy do refundowania ze środków Funduszu Pracy przedsiębiorcy części wynagrodzenia przez pierwsze 12 miesięcy zatrudnienia takiej osoby.

Nowa ustawa powołuje do życia Centra Integracji Społecznej, w których osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, np. bezdomne lub uzależnione od alkoholu, będą mogły liczyć na zatrudnienie socjalne. Osoby te będą przebywały w centrach od 1 do 1,5 roku oraz będą otrzymywały pieniądze za wykonywaną pracę. W pierwszym miesiącu pracy wynagrodzenie będzie równe 40% zasiłku dla bezrobotnych, a w okresie do jednego roku – 80% zasiłku.

3. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r. (Dz. U. Nr 111, poz. 535 z późn. zm.)

Według ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

W świetle ustawy ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

- promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
- zapewnianiu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
- kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

4. Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 roku (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.)

Ustawa dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znaczny, umiarkowany, lekki), o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy (na podstawie odrębnych przepisów) lub o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia.

Rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

- Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.
- Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym.

Do podstawowych form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zalicza się uczestnictwo tych osób w:

- warsztatach terapii zajęciowej - wyodrębniona organizacyjnie i finansowo placówka stwarzająca osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia;
- turnusach rehabilitacyjnych - zorganizowana forma aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu.

5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z 2003 r.)

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie jest ważnym aktem prawnym, wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce.

Obszary, które reguluje ustawa to:

- prowadzenie działalności pożytku publicznego (działalność odpłatna i nieodpłatna pożytku publicznego),
- uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz konsekwencje z tym związane (warunki uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego),
- nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego,
- wolontariat.

6. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r.(tekst jednolity z 2007 r. Dz. U. Nr 70, poz.473)

Rozwiązywanie problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu,
- działalność wychowawczą i informacyjną,
- ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczanych do spożycia w kraju,
- ograniczanie dostępności alkoholu,
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu,
- zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

7. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 roku (Dz.U. Nr 179 poz.1485 z późn. zm.)

Przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy. Obejmują one:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii (w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych),
- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- pomoc społeczną osobom i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

8. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku (Dz. U. Nr 180 poz.1493)

Do zadań własnych gminy należy w szczególności:

- tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar,
- prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

9. Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów z dnia 07 września 2007 roku (Dz.U. z 2007 Nr 192 poz. 1378 z późn. zm.)

Ustawa ta określa :

- zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji,
- warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów
- zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego
- zasady finansowania świadczeń z funduszu alimentacyjnego
- działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych

Fundusz alimentacyjny stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów środkami finansowymi z budżetu państwa, jednakże nie stanowi on funduszu w rozumieniu przepisów o finansach publicznych.

Prawne podstawy planowania polityki społecznej w państwach należących do Unii Europejskiej:

- Rozporządzenie Rady z dnia 21 czerwca 1999r. wprowadzające ogólne przepisy dotyczące Funduszy Strukturalnych (1260/99 WE)
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 czerwca 1999 w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (1783/99WE)
- Rozporządzenie Rady z dnia 21 czerwca 1999r. dotyczące koordynacji pomocy w ramach strategii przedakcesyjnej dla krajów ubiegających się o członkostwo w Unii Europejskiej oraz zmieniające rozporządzenie 3906/89EWG (1266/99WE)
- Rozporządzenie Rady z dnia 21 czerwca 1999r. ustanawiające Instrument Przedakcesyjnej Polityki Strukturalnej (1267/1999WE)
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 1999r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego (1784/99WE)

DOKUMENTY PROGRAMOWE :

Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski

Cele polityki integracji społecznej w Polsce wynikają przede wszystkim z priorytetów określonych w przyjętej w czerwcu 2004 r. Narodowej Strategii Integracji Społecznej. Priorytety zawarte w Narodowej Strategii Integracji Społecznej stworzone zostały z perspektywą ich realizacji do 2010 roku i brzmią następująco:

- W zakresie realizacji **prawa do edukacji:**
 - Wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
 - Poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
 - Upowszechnianie kształcenia na poziomie wyższym i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
 - Rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
 - Upowszechnianie kształcenia ustawicznego;
- W zakresie realizacji **prawa do zabezpieczenia socjalnego:**
 - Radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, którego poziom jest obecnie nieakceptowalny i wymaga podjęcia natychmiastowych, zdecydowanych działań,
 - Ograniczenie tendencji wzrostowych rozwarstwienia dochodowych tak, aby różnice te nie odbiegały od przeciętnego poziomu w krajach UE;
- W zakresie działań dotyczących realizacji **prawa do pracy:**
 - Ograniczenie bezrobocia długookresowego,
 - Zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
 - Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych,
 - Zwiększenie liczby uczestników aktywnej polityki rynku pracy;
- W zakresie realizacji **prawa do ochrony zdrowia:**
 - Wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
 - Upowszechnianie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

- Zwiększenie zakresu objęcia kobiet i dzieci programami zdrowia publicznego;
- W zakresie realizacji **innych praw społecznych**:
 - Zwiększenie dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
 - Zapewnienie lepszego dostępu do pracowników socjalnych,
 - Rozwinięcie pomocy środowiskowej i zwiększenie liczby osób objętych jej usługami,
 - Zwiększenie zaangażowania obywateli w działalność społeczną,
 - Realizacja Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorządy terytorialne,
 - Zwiększenie dostępu do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013

W dniu 6 września 2005 r. został przyjęty przez Radę Ministrów Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013, który **jest strategią obejmującą całokształt działań rozwojowych kraju, bez względu na pochodzenie środków finansowych (środki UE i środki krajowe), zawiera cele** i kierunki działania dla organów państwa ukierunkowane na realizację długofalowej strategii integracji Polski z krajami UE, określającej miejsce Polski w Unii i polską wizję jej rozwoju.

Cele strategiczne określone w projekcie Narodowego Planu Rozwoju:

- Utrzymanie gospodarki na ścieżce wysokiego wzrostu gospodarczego.
- Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw i regionów oraz wzrost zatrudnienia.
- Podniesienie poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Priorytety Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013:

- Inwestycje:
 - *Wspieranie gospodarki opartej na wiedzy,*
 - *Przebudowa otoczenia działania przedsiębiorstw,*
 - *Poprawa stanu środowiska przyrodniczego,*

- *Usprawnienie infrastruktury technicznej i zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego,*
- *Tworzenie nowoczesnej sieci transportowej,*
- *Rozwój infrastruktury miast i obszarów wiejskich;*
- **Zatrudnienie:**
 - *Zwiększenie poziomu zatrudnienia (podaż),*
 - *Wspieranie tworzenie nowych miejsc pracy,*
 - *Modernizacja organizacji i funkcjonowania rynku pracy i jego instytucji;*
- **Eksport:**
 - *Poprawa warunków eksportu,*
 - *Promocja eksportu;*
- **Przedsiębiorczość:**
 - *Poprawa efektywności przedsiębiorstw,*
 - *Współpraca i integracja przedsiębiorstw;*
- **Innowacyjność:**
 - *Postęp organizacyjno-techniczny,*
 - *Innowacyjność w regionach,*
 - *Komercjalizacja badań naukowych i prac rozwojowych;*
- **Ochrona rynku:**
 - *Ochrona reguł konkurencji,*
 - *Wzmacnianie mechanizmów rynkowych w gospodarce,*
 - *Pomoc publiczna;*
- **Integracja społeczna:**
 - *Ograniczenie wykluczenia społecznego,*
 - *Budowanie kapitału społecznego,*
 - *Wsparcie rodzin:*
 - *Tworzenie i rozwijanie rozwiązań służących godzeniu pracy zawodowej z wychowywaniem dzieci,*
 - *Rozwijanie sieci placówek edukacyjnych i instytucji kultury dla dzieci i młodzieży,*

- Budowanie pozytywnego wizerunku rodziny;
- Wiedza i kompetencje:
 - Wyższy poziom kształcenia,
 - Zwiększenie dostępu do edukacji:
 - Alternatywne formy edukacji przedszkolnej,
 - Wyrównywanie szans uczniów,
 - Zwiększenie dostępu do kształcenia na poziomie szkół wyższych,
 - Wspieranie kształcenia ustawicznego,
 - Powszechna edukacja teleinformatyczna;
- Aktywizacja i mobilność:
 - Poprawa dostępności mieszkań,
 - Integracja systemów transportowych,
 - Poprawa warunków bezpiecznego życia:
 - Systemy zapobiegania katastrofom,
 - Poprawa skuteczności i jakości leczenia,
 - Opieka nad osobami w podeszłym wieku;
- Gospodarowanie przestrzenią:
 - Racjonalne gospodarowanie przestrzenią,
 - Zapewnianie bezpieczeństwa ekologicznego kraju,
 - Sprawiedliwy dostęp do zasobów naturalnych.

Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na
lata 2006 – 2010

Obszar I. Szkody zdrowotne i rozwojowe występujące u młodych Polaków spowodowane piciem alkoholu.

Cel 1. Zmniejszenie ilości i częstotliwości picia alkoholu przez młodzież.

Cel 2. Podwyższenie wieku inicjacji alkoholowej.

Cel 3. Zwiększenie odsetka abstynentów wśród młodzieży.

Obszar II. Szkody zdrowotne i rozwojowe spowodowane piciem alkoholu przez dorosłych.

Cel 1. Zwiększenie wiedzy na temat wpływu alkoholu na zdrowie wśród lekarzy i innych przedstawicieli systemu ochrony zdrowia.

Cel 2. Zmniejszenie rozmiarów populacji osób pijących szkodliwie i ryzykownie.

Cel 3. Redukcja odsetka kobiet pijących alkohol w okresie ciąży i karmienia piersią.

Cel 4. Zwiększenie wykrywalności problemów i szkód zdrowotnych związanych z nadużywaniem alkoholu u pacjentów podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej.

Obszar III. Uszkodzenia zdrowia związane z uzależnieniem od alkoholu.

Cel 1. Zmniejszenie śmiertelności i degradacji psychofizycznej osób uzależnionych od alkoholu.

Cel 2. Zwiększenie odsetka osób korzystających z profesjonalnej pomocy terapeutycznej w zakresie leczenia uzależnienia.

Cel 3. Poprawa funkcjonowania zdrowotnego i społecznego osób uzależnionych utrzymujących abstynencję.

Cel 4. Zwiększenie odsetka osób uzależnionych od alkoholu korzystających z pomocy i wsparcia środowisk samopomocowych (klubów abstynenckich i AA).

Cel 5. Skrócenie okresu od wystąpienia uzależnienia do podjęcia interwencji specjalistycznej.

Obszar IV. Szkody zdrowotne i psychospołeczne osób żyjących w rodzinach z problemem alkoholowym w tym przemoc domowa

Cel 1. Poprawa sytuacji psychospołecznej osób współuzależnionych poprzez zwiększenie odsetka osób korzystających z profesjonalnej pomocy.

Cel 2. Zmniejszenie rozmiarów przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym.

Cel 3. Zmniejszenie zagrożenia wykluczeniem społecznym członków rodzin dotkniętych alkoholizmem.

Cel 4. Poprawa sytuacji psychospołecznej Dorosłych Dzieci Alkoholików (DDA).

Obszar V. Zaburzenia zdrowotne i rozwojowe dzieci z rodzin alkoholowych.

Cel 1. Poprawa jakości i zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej i pomocy psychospołecznej dla dzieci alkoholików.

Cel 2. Zwiększenie odsetka dzieci z rodzin alkoholowych objętych profesjonalną pomocą specjalistyczną.

Obszar VI. Przestępstwa i wykroczenia spowodowane przez osoby nietrzeźwe, w szczególności przez nietrzeźwych kierowców.

Cel 1. Zmniejszenie ilości wypadków spowodowanych przez nietrzeźwych użytkowników dróg, w tym wypadków ze skutkiem śmiertelnym.

Cel 2. Zmniejszenie ilości nietrzeźwych kierowców na drogach.

Cel 2. Zmniejszenie zagrożeń bezpieczeństwa i porządku publicznego powodowanych przez osoby nietrzeźwe.

Cel 3. Zmniejszenie ilości przestępstw i wykroczeń powodowanych przez osoby nietrzeźwe.

Obszar VII. Szkody ekonomiczne związane z nadużywaniem alkoholu.

Cel 1. Oszacowanie rzeczywistych rozmiarów szkód ekonomicznych związanych z używaniem alkoholu.

Cel 2. Zmniejszenie szkód ekonomicznych w środowisku pracy powodowanych przez nietrzeźwych pracowników.

Cel 3. Zmniejszenie innych szkód ekonomicznych spowodowane nietrzeźwością.

Obszar VIII. Niewystarczająca wiedza i szkodliwe postawy społeczne wobec problemów alkoholowych i metod ich rozwiązywania.

Cel 1. Zwiększenie wiedzy na temat problemów oraz kosztów społecznych i ekonomicznych związanych z piciem alkoholu a także kształtowanie postaw i przekonań społecznych wspierających racjonalną kontrolę nad obecnością alkoholu w codziennym życiu.

Cel 2. Utrwalanie w społeczeństwie przekonania, że alkohol jest specyficznym towarem, innym niż pozostałe, który generuje znaczne ryzyko oraz szereg poważnych problemów i szkód zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych obciążających całą populację.

Obszar IX. Nadmierna dostępność i promocja napojów alkoholowych.

Cel 1. Zmniejszenie ilości przypadków naruszania przepisów prawnych regulujących obrót alkoholem.

Cel 2. Ograniczanie ilości punktów sprzedaży napojów wysokoprocentowych oraz godzin sprzedaży napojów alkoholowych.

Cel 3. Zmniejszenie negatywnego wpływu polityki fiskalnej na poziom spożycia alkoholu.

Cel 4. Ograniczanie reklamy i promocji napojów alkoholowych.

Obszar X. Ryzykowne wzory picia i wysoki poziom spożycia alkoholu.

Cel 1. Zmiana struktury spożycia alkoholu na rzecz napojów niskoprocentowych.

Cel 2. Zmniejszanie odsetka osób o wysokim i ryzykownym poziomie konsumpcji alkoholu

(10 litrów 100% alkoholu wśród mężczyzn oraz 7,5 litra 100% w grupie kobiet).

Cel 3. Zmniejszenie średniego spożycia alkoholu w populacji.

Strategia Antynarkotykowa UE (2005-2012)

Strategia Antynarkotykowa opiera się przede wszystkim na podstawowych zasadach prawa UE i w każdym względzie przestrzega podstawowych zasad Unii, takich jak: szacunek dla godności ludzkiej, wolności, demokracji, równości, solidarności, zasad państwa prawnego i praw człowieka. Ma na celu ochronę i podniesienie poziomu dobrobytu społeczeństw i jednostek, ochronę zdrowia publicznego, zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego i przyjęcie zrównoważonego, zintegrowanego podejścia do problemu narkotyków.

Polityka europejska określa dwa ogólne cele w odniesieniu do narkotyków:

1. UE ma na celu przyczynianie się do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony zdrowia, dobrobytu i spójności społecznej poprzez uzupełnienie działań Państw Członkowskich skierowanych na zapobieganie i ograniczanie spożycia narkotyków, uzależnienia od oraz szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych zażywaniem narkotyków.
2. UE i jej Państwa Członkowskie mają na celu zapewnienie wysokiego poziomu

bezpieczeństwa dla ogółu społeczeństwa poprzez podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie produkcji narkotyków, transgranicznemu nielegalnemu handlowi narkotykami i nielegalnemu wykorzystaniu prekursorów oraz poprzez zintensyfikowanie działań zaradczych skierowanych przeciwko przestępczości związanej z narkotykami z wykorzystaniem skutecznej współpracy w ramach wspólnego podejścia.

Strategia określa cele stawiane do osiągnięcia poprzez realizację działań antynarkotykowych:

- **Ograniczenie popytu** - wymierne zmniejszenie zażywania narkotyków, uzależnienia oraz szkód zdrowotnych i zagrożeń społecznych spowodowanych zażywaniem narkotyków poprzez opracowanie i usprawnienie skutecznego i zintegrowanego, wszechstronnego systemu zmniejszania popytu opartego na wiedzy, z uwzględnieniem zapobiegania, wczesnej interwencji, leczenia, redukcji szkód, rehabilitacji i środków społecznej reintegracji w ramach Państw Członkowskich UE. Środki mające na celu zmniejszenie popytu na narkotyki muszą uwzględniać problemy zdrowotne i społeczne spowodowane zażywaniem nielegalnych środków psychoaktywnych i zażywaniem różnego rodzaju narkotyków w połączeniu z legalnymi środkami psychoaktywnymi takimi jak tytoń, alkohol i leki,
- **Ograniczenie podaży** - wymierne zwiększenie wydajności, skuteczności i wiedzy nt. interwencji organów ścigania oraz działań UE i jej Państw Członkowskich wymierzonych w produkcję, nielegalny handel, niezgodne z prawem wykorzystanie prekursorów, z uwzględnieniem nielegalnego wykorzystania prekursorów narkotyków syntetycznych przywożonych do UE, nielegalny handel narkotykami i finansowanie terroryzmu, pranie pieniędzy w związku z przestępczością związaną z narkotykami. Wynik ten powinien zostać osiągnięty poprzez skupienie się na przestępczości zorganizowanej związanej z narkotykami z wykorzystaniem istniejących instrumentów i struktur, a w stosownych przypadkach, wybierając współpracę regionalną lub tematyczną oraz poszukując środków wzmacniających działania prewencyjne w odniesieniu do przestępczości związanej z narkotykami,

- **Koordinacja** jest kluczem do ustanowienia i realizacji przynoszącej rezultaty strategii antynarkotykowej. Koordinacja polityki antynarkotykowej na poziomie UE powinna mieć miejsce za pośrednictwem Horyzontalnej Grupy Roboczej ds. Narkotyków (HGRN). HGRN powinna regularnie poświęcać uwagę aspektom zewnętrznym polityki antynarkotykowej. Organy krajowe odpowiedzialne za koordynację zagadnień i polityk związanych z narkotykami będą przyczyniać się do praktycznej realizacji planów działań UE w kontekście realizacji programów krajowych,
- **Współpraca międzynarodowa** - wymierne wzmocnienie skutecznej i bardziej widocznej koordynacji pomiędzy Państwami Członkowskimi oraz pomiędzy nimi a Komisją dla promowania i rozwijania zrównoważonego podejścia do problemu narkotyków i prekursorów w kontaktach z międzynarodowymi organizacjami i państwami trzecimi oraz na międzynarodowych forach. Wzmocnienie to oraz zmierzanie do celu, którym zmniejszenie produkcji i podaży narkotyków w Europie oraz pomoc krajom trzecim w obszarach priorytetowych zmierzająca do zmniejszenia popytu na narkotyki stanowią integralną część współpracy politycznej i na rzecz rozwoju,
- **Informacje, badania i ocena** - Lepsze zrozumienie problemu narkotyków i opracowanie optymalnej reakcji na to zagadnienie za pomocą wymiernego i stałego rozwijania wiedzy i związanej z nią infrastruktury. Aby jednoznacznie określić korzyści i braki obecnych działań na poziomie UE, należy kontynuować ocenę, która będzie stanowić integralną część podejścia UE do polityki antynarkotykowej.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020

W oparciu o diagnozę sfery ekonomicznej, społecznej i funkcjonalno-przestrzennej województwa oraz przewidywane zmiany warunków zewnętrznych sformułowano misję regionu, która brzmi:

Podniesienie atrakcyjności województwa łódzkiego w strukturze regionalnej Polski i Europy jako regionu sprzyjającego zamieszkaniu i gospodarce przy dążeniu do budowy wewnętrznej spójności i zachowaniu różnorodności jego miejsc.

Cele strategiczne i obszary priorytetowe zidentyfikowano w trzech sferach:

I sfera społeczna

Cel główny: Wzrost ogólnego poziomu cywilizacyjnego województwa

Obszar priorytetowy: Wiedza i kompetencje

Cel strategiczny: Podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców województwa

Obszar priorytetowy: Jakość życia

Cel strategiczny: Podniesienie poziomu jakości życia

Obszar priorytetowy: Polityka społeczna

Cel strategiczny: Zmniejszenie zjawisk wykluczenia społecznego i modernizacja systemów pomocy społecznej

Obszar priorytetowy: Społeczeństwo obywatelskie

Cel strategiczny: Podniesienie poziomu aktywności społecznej

II sfera ekonomiczna

Cel główny: Poprawa pozycji konkurencyjnej gospodarki województwa

Obszar priorytetowy: Dostępność

Cel strategiczny: Zwiększanie dostępności gospodarczej regionu

Obszar priorytetowy: Baza gospodarcza

Cel strategiczny: Tworzenie nowoczesnej, prorozwojowej i innowacyjnej bazy gospodarczej

Obszar priorytetowy: Społeczeństwo informacyjne

Cel strategiczny: Budowa społeczeństwa informacyjnego

Obszar priorytetowy: Obszary wiejskie

Cel strategiczny: Trwały i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich

Obszary priorytetowe: Rynek pracy

Cel strategiczny: Podniesienie ogólnego poziomu zatrudnienia i mobilności zawodowej mieszkańców województwa

Obszar priorytetowy: Wizerunek

Cel strategiczny: Tworzenie wizerunku regionu przyjaznego i atrakcyjnego dla podejmowania współpracy, inwestowania i życia mieszkańców

III sfera funkcjonalno-przestrzenna

Cel główny: Stworzenie rzeczywistego regionu społeczno-ekonomicznego posiadającego własną podmiotowość kulturową i gospodarczą

Obszar priorytetowy: Przemiany (system osadniczy)

Cel strategiczny: Stymulowanie przemian w sieci osadniczej polegających na wzroście roli miast w organizacji funkcjonalno-przestrzennej województwa

Obszar priorytetowy: Ład przestrzenny

Cel strategiczny: Uporządkowanie gospodarki przestrzennej

Obszar priorytetowy: Tożsamość regionalna

Cel strategiczny: Umocnienie identyfikacji mieszkańców z województwem

Obszar priorytetowy: Ochrona środowiska.

Cel strategiczny: Poprawa warunków życia mieszkańców regionu poprzez poprawę jakości środowiska

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Opoczyńskim na lata 2006 – 2020.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Opoczyńskim definiuje następujące cele strategiczne, szczegółowe i cele operacyjne:

Cel strategiczny

- Wspieranie działań zmierzających do aktywizacji i integracji grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cele szczegółowe i operacyjne:

- o Wsparcie możliwości zatrudnienia.
 - Działania skierowane do określonych grup będących w trudnej sytuacji na rynku pracy.
 - Zwiększenie aktywności służb zatrudnienia.

- o Wsparcie zatrudnienia osób niepełnosprawnych.
 - Rozwój poradnictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych.
 - Doskonalenie i przekwalifikowanie zawodowe.
 - Tworzenie korzystnych warunków na rzecz aktywnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu zawodowym.
- o Systemowa pomoc osobom i rodzinom.
 - Pomoc rodzinom w pełnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych.
 - Rozwijanie usług socjalnych i opiekuńczych, i rozwój pomocy środowiskowej.
 - Pobudzanie społecznej aktywności do działań samopomocowych.
- o Zapobieganie i przeciwdziałanie uzależnieniom i zjawiskom patologii społecznej.
 - Promocja zdrowego stylu życia.
 - Profilaktyka uzależnień.

Cel strategiczny

- Zaspokajanie niezbędnych potrzeb osób i rodzin, wyrównywanie szans w obszarach edukacji, zdrowia i pomocy społecznej.

Cele szczegółowe i operacyjne:

- o Poprawa warunków życia społecznego osób starszych i niepełnosprawnych
 - Rozwój form środowiskowego wsparcia.
 - Likwidacja barier funkcjonalnych w tym w budynkach użyteczności publicznej.
 - Umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnego dostępu do rehabilitacji społecznej w tym: kultury, sportu, turystyki i rekreacji.
- o Zapobieganie sytuacjom kryzysowym.
 - Wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców
 - Motywacja osób i rodzin dotkniętych lub zagrożonych patologią

społeczną do zmiany stylu życia

- Zwiększenie skuteczności i dostępności oddziaływań interwencyjnych

o Wyrównywanie szans edukacyjnych

- Podniesienie jakości oferty edukacyjnej
- Zapobieganie przedwczesnemu przerywaniu edukacji i wypadaniu z systemu edukacji
- Osiągnięcie przez dzieci i młodzież niepełnosprawną możliwie jak najwyższego poziomu kształcenia

o Zwiększenie dostępu do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej.

- Poprawa dostępu do świadczeń zdrowotnych.
- Profilaktyka i promocja zdrowia.

Cel strategiczny

- Rozwój i większa skuteczność działania służb społecznych.

Cele szczegółowe i operacyjne:

- o Systematyczna identyfikacja potrzeb i problemów społecznych.
 - Sporządzanie bilansu potrzeb i diagnozy problemów społecznych
- o Poprawa dostępności i wzrost jakości pracy socjalnej.
 - Poprawa standardów w zakresie kadry pomocy społecznej.
- o Budowa sprawnego i kompleksowego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.
 - Stymulowanie lokalnych rozwiązań służących dziecku i rodzinie.

Strategia Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2000 – 2010.

Wśród najważniejszych celów rozwoju Gminy Żarnów na lata 2000 – 2010 przedstawione zostały kwestie dotyczące podnoszenia świadomości wśród

mieszkańców związane z poszanowaniem wspólnego dobra, zwiększenie nakładów finansowych na rozbudowę i modernizację bazy oświatowej i kulturalnej w gminie, powołanie Gminnego Ośrodka Kultury w Żarnowie oraz reaktywowanie domów ludowych i świetlic środowiskowych. Ponadto za cele główne uznane zostały rozwijanie infrastruktury technicznej w gminie oraz rozwój gminy pod względem atrakcyjności turystycznej.

Do opracowania niniejszego dokumentu wykorzystano materiały – sprawozdania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz:

- Komisariatu Policji w Paradyżu,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Opocznie,
- Szkół Podstawowych w Żarnowie i Klewie,
- Gimnazjum w Żarnowie,
- Zespołu Szkół Zawodowych w Żarnowie,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żarnowie
- materiały i opracowania Urzędu Gminy w Żarnowie.

2. UWARUNKOWANIA GEOGRAFICZNE GMINY ŻARNÓW

Obszar gminy Żarnów pod względem fizyczno – geograficznym należy do prowincji Wyżyna Małopolska, podprowincji Wyżyna Środkowo-Małopolska, makroregionu Wyżyny Przedborskiej i mezoregionu Wzgórza Opoczyńskie. Pod względem administracyjnym od 1999 roku należy do województwa łódzkiego i położona jest w powiecie opoczyńskim, we wschodniej części województwa łódzkiego, będąc gminą graniczną (do nowego podziału administracyjnego należała do województwa piotrkowskiego). Od północy graniczy z gminą Białaczów, od zachodu z gminą Paradyż i Aleksandrów, od południa z gminą Przedbórz i Fałków, zaś od wschodu z gminą Końskie, Ruda Maleniecka.

Rys. 1 Mapa powiatu opoczyńskiego.

Ludność gminy Żarnów wynosi 6 371 osób (stan na 31.12.2007 rok). Gmina zajmuje powierzchnię 14 070 ha, liczy 41 wsi. Średnia gęstość zaludnienia w 2007 roku wynosiła 45,28 osoby na km².

Tab. 1 Podział administracyjny Gminy Żarnów

L.p.	Nazwa wsi	Liczba mieszkańców - 2005 r.	Liczba mieszkańców - 2006 r.	Liczba mieszkańców - 2007 r.
1.	Adamów	40	41	41
2.	Afryka	21	20	19
3.	Antoniów	117	115	118
4.	Bronów	140	137	135
5.	Budków	184	182	182
6.	Chełsty	124	119	117
7.	Dąbie	9	9	10
8.	Dłużniewice	104	103	103
9.	Grębenice	124	122	115
10.	Jasion	23	24	23
11.	Kamieniec	3	3	3

12.	Klew	233	227	218
13.	Klew-Kolonia	72	67	62
14.	Ławki	12	25	26
15.	Malenie	35	35	33
16.	Malków	140	140	140
17.	Marcinków	101	100	99
18.	Miedzna Murowana	471	462	477
19.	Młynek	34	33	33
20.	Myślibórz	110	107	106
21.	Nadole	75	78	80
22.	Niemojowice	213	210	209
23.	Nowa Góra	21	19	19
24.	Paszkowice/Łysa Góra	229/4	229/4	229
25.	Pilichowice	258	259	253
26.	Poręba	27	28	28
27.	Ruszenice	128	123	121
28.	Ruszenice-Kolonia	32	33	31
29.	Siedlów	25	24	25
30.	Sielec	215	215	213
31.	Skórkowice	396	395	394
32.	Skumros	30	28	27
33.	Soczówki	304	307	312
34.	Straszowa Wola	209	210	208
35.	Tomaszów	22	22	24
36.	Topolice	284	284	282
37.	Trojanowice	285	286	280
38.	Widuch	38	38	37
39.	Wierzchowisko	113	112	112
40.	Zdyszewice	260	255	245
41.	Żarnów	1179	1177	1182

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Żarnowie

W 2007 roku na terenie Gminy Żarnów na pobyt stały zameldowano 122 osoby a na pobyt czasowy 34.

Podział mieszkańców gminy według płci i wieku przedstawia się następująco:

Tab.2 Mieszkańcy Gminy Żarnów- podział według płci i wieku

wiek	Dane za 2006r.		Dane za 2007r.	
	K	M	K	M
0-6 lat	154	168	161	165
7-15 lat	353	399	336	363
16-19 lat	195	219	187	234
20-60 lat kobiety	1567		1580	
20-65 lat mężczyźni		2023		2033
Pow.60 lat kobiety	916		905	
Pow.65 lat mężczyźni		411		407

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Żarnowie

W sąsiedztwie gminy znajdują się trzy duże ośrodki miejskie i zarazem przemysłowe: Opoczno w odległości 20 km, Piotrków Trybunalski – 40 km i Kielce – 56 km. W odległości 87 km znajduje się stolica województwa – Łódź, a w odległości 140 km stolica kraju – Warszawa. Gmina ma dobrą dostępność komunikacyjną dogodne połączenie praktycznie z całym krajem. Przez teren gminy przebiega droga krajowa prowadząca z Kraśnika przez Kielce do Piotrkowa Trybunalskiego. Przebiega również Centralna Magistrala Kolejowa łącząca Śląsk z Warszawą.

Gmina Żarnów położona jest w strefie przejściowej pomiędzy Wyżyną Kielecko-Sandomieską, a Równinami Mazowsza. Takie położenie powoduje, że ukształtowanie terenu jest zróżnicowane, budują go liczne pagórki, wzgórza i doliny. Najwyższe kulminacje terenu znajdują się w centralnej części gminy w rejonie Myśliborza, Sielca i Paszkowic, z najwyższym szczytem Sielecka Góra -

284,0 m n.p.m. Wzgórza te, ciągnące się w kierunku zachodnim wraz z kulminacją Diablej Góry (284,7 m n.p.m.), zbudowane są z utworów liasowych.

Obok ciągu wzniesień w krajobrazie czytelne są układy dolinne rzeki Czarnej Sulejowskiej (w południowej i zachodniej części gminy) i Wąglanki (w północno-wschodniej części). W obrębie tych dolin znajdują się najniżej położone tereny, często są to strefy okresowych zalewów. Różnica punktów ekstremalnych na terenie gminy wynosi 97 m. Obniżenia pomiędzy czytelnymi w krajobrazie ciągami wzgórz wypełniają osady rzeczne rzeki Czarnej Sulejowskiej i Wąglanki oraz utwory wodnolodowcowe i lodowcowe.

W północnej części gminy rozciąga się szeroka wysoczyzna polodowcowa o wysokościach rzadko przekraczających 200 m.n.p.m. Zbudowana jest z osadów lodowcowych i wodnolodowcowych rozciętych przez dopływy wymienionych powyżej rzek.

Teren gminy Żarnów leży w obrębie północnej części permsko-mezozoicznego obrzeżenia Gór Świętokrzyskich. W jego budowie istotną rolę odgrywają osady jury dolnej mające największą miąższość i zasięg występowania. Poza nimi występują utwory triasu górnego, jury środkowej, a miejscami trzeciorzędu.

Pod względem klimatycznym obszar gminy Żarnów położony jest w dzielnicy Częstochowsko-Kieleckiej. Opady są tu stosunkowo duże i dochodzą do 800 mm/rok. Jeżeli chodzi o mikroklimat, obszar jest zróżnicowany zależnie od rzeźby terenu, zalesienia, układu dolin i zabudowy. Szczególnie korzystne warunki występują w obrębie kompleksów leśnych. Najmniej korzystne w dolinach cieków wodnych. Panują tu złe warunki wilgotnościowe oraz częste inwersje termiczne, złe przewietrzanie i zaleganie mgieł. Pozostałe tereny posiadają korzystne warunki bioklimatyczne. Szczególnie odnosi się to do ekspozycji południowej. Tereny te są najbardziej preferowane pod lokalizację budownictwa mieszkaniowego oraz uprawę roślin.

Jednym z najważniejszych elementów środowiska przyrodniczego wpływających na rozwój gminy są gleby. Mają one decydujący wpływ na rozwój produkcji rolnej, a w szczególności na strukturę upraw i wysokość plonów. Formy terenu, charakter skał macierzystych i związane z nim stosunki wodne oraz szata

roślinna wpłynęły na ich zróżnicowanie typologiczne.

W gminie wyróżniono następujące typy gleb:

Gleby klas III - IV są glebami, w stosunku do których obowiązuje prawna ochrona przed zmianą użytkowania na inne cele niż rolnicze. Na glinach zwałowych złodowacenia śródkowopolskiego w północnej i środkowej części gminy rozwinęły się gleby średnich klas bonitacyjnych III - IV. Gleby pochodzenia organicznego występują w południowej i północno-zachodniej części obszaru gminy, w dolinach rzek Czarnej Sulejowskiej i Popławki, a także w części wschodniej w dolinie rzeki Wąglanki. Gleby najlepszych klas bonitacyjnych znajdują się w rejonie wsi: Skórkowice, Zdyszewice, Trojanowice, Bronów, Ruszenice, Straszowa Wola.

Gleby klas niższych tj. V i klasy VI są najliczniejsze w rejonie wsi: Skumros, Skórkowice, Adamów, Chełsty, Myślibórz i Niemojowice.

Łąki na gruntach organicznych występują w dolinach rzek: Czarnej Sulejowskiej, Popławki i Wąglanki, a także mniejszych strumieni.

3. ROLNICTWO I RYNEK PRACY W GMINIE ŻARNÓW

W roku 2007 stopa bezrobocia w powiecie opoczyńskim wynosiła 17,1%. Do 25 roku życia z terenu Gminy Żarnów w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 127 osób, w tym 61 kobiet, od 25 do 34 roku życia -158 osób, w tym 93 kobiety a od 35 roku życia 285 osób, w tym 132 kobiety. Prawo do pobierania zasiłku dla bezrobotnych posiadały 203 osoby (w tym 98 kobiet), bez prawa do zasiłku zarejestrowanych było 367 osób (w tym 188 kobiet). Jako osoby poszukujące pracy zarejestrowanych było 19 osób, w tym 9 kobiet. Osób bezrobotnych niepełnosprawnych zarejestrowanych było 6 , w tym 1 kobieta a niepełnosprawnych poszukujących pracy 17 w tym 8 kobiet. Podział bezrobotnych ze względu na posiadane wykształcenie przedstawia się następująco:

- wyższe – 16 osób, w tym 10 kobiet
- policealne i średnie zawodowe – 114 osób, w tym 71 kobiet
- średnie ogólnokształcące – 53 osoby, w tym 33 kobiety
- zasadnicze zawodowe -205 osób, w tym 89 kobiet,

- gimnazjalne i poniżej – 182 osoby, w tym 83 kobiety

Liczba bezrobotnych absolwentów w okresie 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki wynosiła 28 osób, w tym 20 kobiet.

Rolnictwo jest podstawową funkcją gminy Żarnów (obok przemysłu wydobywczego i leśnictwa). Użytki rolne zajmują powierzchnię 10 061 ha.

Rolnictwo jest reprezentowane przez gospodarstwa indywidualne, które zajmują 99,9% powierzchni użytków rolnych. Na rozwój rolnictwa ma duży wpływ wielkość i charakter gospodarstw rolnych oraz ilość osób utrzymujących się z pracy w tymże gospodarstwie.

W gminie dominują gospodarstwa o powierzchni od 1 do 5 ha (blisko 48% wszystkich gospodarstw) oraz gospodarstwa do 1 ha powierzchni (ok. 38% wszystkich gospodarstw). Średnia powierzchnia gospodarstwa na terenie gminy wynosi 5,5 ha.

Tab.3 Liczba i wielkość gospodarstw rolnych w Gminie Żarnów w 2007 roku.

powierzchnia	liczba gospodarstw
do 1 hektara	1732
od 1 do 5 hektarów	1822
od 5 do 10 hektarów	458
powyżej 10 hektarów	152

Źródło :Dane Urzędu Gminy w Żarnowie

Warunki geograficzne występujące na terenie gminy (klimat i rzeźba terenu) sprzyjają rozwojowi rolnictwa, choć generalnie słabe klasy gleb, bogata sieć wodna (lokalne podmokłości i okresowe zalewania gruntów) są czynnikami hamującymi ten rozwój. Problem melioracji jest dość duży, szczególnie w północno-wschodniej części. Na terenie gminy około 630 ha gruntów jest zmeliorowanych, wiele wymaga poprawy istniejącego systemu melioracyjnego, bądź budowy nowego.

Ogólna powierzchnia gminy wynosi 14 070 ha. Z ogólnej powierzchni w granicach administracyjnych przypada na:

* Użytki rolne razem – 10061 ha, w tym:

- *grunty orne* – 7 166 ha,

- *sady* – 35 ha,

- łąki i pastwiska trwałe – 2 860 ha.

* Lasy i grunty leśne – 3 137 ha,

* Pozostałe grunty i nieużytki – 872 ha.

4. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA I PRZEMYSŁ

Na terenie Gminy Żarnów dominującą działalnością jest handel i usługi.

W 2007 roku zarejestrowano nowe podmioty gospodarcze z następujących branż: usługi budowlane-9, usługi stolarskie – 1, usługi elektryczne- 1, mechanika pojazdowa – 3, handel obwoźny artykułami przemysłowymi – 1, handel materiałami budowlanymi – 3, pośrednictwo ubezpieczeniowe – 1, sprzedaż artykułów spożywczych (sklep) – 2, usługi transportowe – 1, usługi krawieckie – 1, usługi fotograficzne – 1. Poza wymienionymi branżami, w Gminie Żarnów jest dość dobrze rozwinięte zaplecze gastronomiczne i noclegowe – gospodarstwa agroturystyczne oraz hotele, funkcjonują stacje paliw, tartak, piekarnie i cukiernie, zakłady fryzjerskie, sklepy spożywczo – przemysłowe, gabinety lekarskie oraz punkty napraw sprzętu AGD i RTV.

Produkcja przemysłowa w gminie Żarnów koncentruje się przede wszystkim na eksploatacji zalegających w południowej części gminy złóż glin ogniotrwałych, ilów ceramicznych i złóż piaskowców drobnoziarnistych. Gliny ceramiczne wydobywane są od kilkadziesiąt lat dla potrzeb producenta płytek podłogowych i ściennych „Opoczno S.A.”. Kopalnia „Żarnów II” wydobywa metodą podziemną łą, zalegające na terenie wsi Paszkowice, Wierzchowisko i Grębenice. Kopalnia „Chełsty” – uruchomiona w 1994 r. eksploatuje gliny metodą odkrywkową zalegające we wsiach Chełsty, Antoniów i Jasion.

5. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Nad poziomem bezpieczeństwa publicznego czuwa Komisariat Policji w Paradyżu. Przyczynia się do podnoszenia poczucia bezpieczeństwa obywateli, ograniczenia przestępstw. Poniższa tabela ilustrują przebieg interwencji w poszczególnych latach oraz wykroczenia i przestępstwa.

Tab.4 Przebieg interwencji w latach 2005 - 2007

Rok	Ogólna liczba interwencji	Interwencje domowe	Interwencje w innych miejscach
2005	348	81	267
2006	421	101	320
2007	353	127	226

Źródło: Dane z Komisariatu Policji w Paradyżu

Tab.5 Wykaz wykroczeń (wniosków o ukaranie) z lat 2005 – 2007.

Rok	Ogólna liczba wykroczeń	Szczegółowy podział wykroczeń
2005	12	- o zniszczenie mienia – 2 - wykroczenia drogowe – 8 - kradzież mienia – 3 - inne wykroczenia - 13
2006	27	- wykroczenia chuligańskie – 2 - wykroczenia drogowe – 8 - zniszczenie mienia – 1 - kradzież mienia – 3 - inne wykroczenia - 13
2007	33	- kierowanie w stanie po użyciu alkoholu –16 - kradzież mienia – 10 - zniszczenie mienia – 2 - inne - 5

Tab.6 Liczba przestępstw popełnionych na terenie gminy Żarnów w okresie 2005 - 2007.

Rok	Ogólna liczba przestępstw	Bójki, pobicia, uszkodzenia ciała	Włamania	Kradzieże	Zniszczenie mienia	Kierowanie w stanie nietrzeźwości	Inne
2005	133	8	22	2	6	33	62
2006	108	4	19	9	3	32	40
2007	74	2	10	20	3	16	23

Na terenie naszej gminy nie ma rodzin objętych niebieską kartą.

Brak komisariatu policji wpływa negatywnie na stopień poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców gminy.

6. GŁÓWNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY

Do właściwego przeprowadzenia polityki rozwoju niezbędne jest określenie celów a także obszarów działania i zadań z nich wynikających. Cele i zadania określone w Strategii przez najbliższe lata będą wpływać na funkcjonowanie gminy oraz życie mieszkańców.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wyznacza cele, którym w najbliższych latach należy poświęcić najwięcej uwagi. Na pierwszym miejscu zrealizowane powinny być cele, które umożliwiają jej dalszy rozwój.

OBSZAR STRATEGICZNY NR 1

ROZWÓJ GOSPODARCZY

CELE OBSZARU NR 1

- rozwój turystyki i agroturystyki
- wykorzystanie zasobów naturalnych gminy
- optymalne wykorzystanie położenie i walorów środowiska w rozwoju gospodarczym
- podjęcie działań mających na celu zachęcenie inwestorów zewnętrznych do prowadzenia działalności na terenie Gminy Żarnów

ZADANIA REALIZACYJNE

- wyeksponowanie walorów krajoznawczych i historycznych gminy poprzez stwarzanie sprzyjających warunków do promowania gminy i regionu, urządzenie i oznakowanie szlaków dla turystyki pieszej i rowerowej wzdłuż rzeki Czarnej i wokół rezerwatów Diablej i Sieleckiej Góry
- zwiększenie liczby gospodarstw agroturystycznych i utworzenie niezbędnej infrastruktury
- zachowanie obszarów cennych krajobrazowo oraz ochrona środowiska

przyrodniczego

- promocja gminy oraz podjęcie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów zewnętrznych

Poprzez właściwe zrealizowanie wyżej wymienionych zadań, Gmina Żarnów może zyskać nowe miejsca pracy (zachęcenie przedsiębiorców do inwestowania na terenie gminy) oraz zwiększyć swoją atrakcyjność dla osób wypoczywających na jej terenie.

OBSZAR STRATEGICZNY NR 2 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA
--

CELE OBSZARU NR 2

- poprawa jakości infrastruktury komunikacyjnej
- zrealizowanie gminnego programu gospodarki ściekami w celu ograniczenia zanieczyszczenia wód powierzchniowych i gruntów
- rozbudowanie sieci gazowej w gminie
- rozwój infrastruktury kanalizacyjnej
- zwiększenie dostępności informacyjnej gminy (dostęp do Internetu)

ZADANIA REALIZACYJNE

- objęcie gazociągiem miejscowości dotąd niezgazyfikowanych
- zwiększenie liczby punktów dostępu do bezpłatnego Internetu
- budowa sieci kanalizacyjnej

Czynnikiem niezbędnym do zrównoważonego rozwoju gminy jest dobrze zorganizowana infrastruktura techniczna. Rozbudowanie sieci gazociągowej w gminie zwiększy dostęp do ekologicznych źródeł energii cieplnej a przez to zostaną w

pewnym stopniu wyeliminowane kotłownie węglowe zanieczyszczające środowisko. Zwiększenie punktów bezpłatnego dostępu do Internetu będzie dla lokalnej społeczności szansą na udział w rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

OBSZAR STRATEGICZNY NR 3 INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

CELE OBSZARU NR 3

- poprawa jakości życia mieszkańców
- rozwój sfery społecznej
- minimalizacja bezrobocia i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
- rozwój systemu usług kulturalnych
- promocja gminy jako miejsca wypoczynku
- aktywizacja gospodarcza mieszkańców
- doskonalenie systemu pomocy społecznej

ZADANIA REALIZACYJNE

- tworzenie warunków do organizowania miejsc pracy w zawodach pozarolniczych i w przemyśle, w tym w zakresie rozszerzania sieci usług dla ludności i na rzecz turystyki
- zwiększenie nakładów finansowych na rozbudowę i modernizację bazy oświatowej i kulturalnej w gminie
- powołanie Gminnego Ośrodka Kultury w Żarnowie
- tworzenie warunków do rozwoju budownictwa indywidualnego i zagrodowego
- rozwijanie aktywności społeczeństwa w celu rozwoju obiektów sportowych dla młodzieży oraz wspieranie działalności stowarzyszeń propagujących kulturę oraz jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych

- działania w kierunku lepszego zorganizowania czasu wolnego dzieci i młodzieży
- pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym

Celem każdych władz gminy jest zapewnienie swoim mieszkańcom jak najlepszych warunków życia. Poprzez zwiększenie możliwości w sferze budownictwa oraz podejmowania pracy w sferze pozarolniczej zostanie zmniejszone bezrobocie, promowane będzie samo zatrudnienie a także zmniejszą się problemy mieszkaniowe, zwłaszcza młodych małżeństw. Dzięki powołaniu Gminnego Ośrodka Kultury w Żarnowie, czas wolny dzieci i młodzieży zostanie zorganizowany w sposób, który w pewnym stopniu pozwoli uniknąć patologii społecznych. Należy również skupić większą uwagę na sprawach osób starszych i niepełnosprawnych.

7. SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE ŻARNÓW

Pomoc społeczną na terenie gminy organizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i samorządowymi oraz instytucjami w celu umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych. Pomoc ta ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Z kolei system świadczeń rodzinnych jest wsparciem dla rodzin gorzej sytuowanych w wychowaniu dziecka (dzieci) oraz w sytuacji, kiedy w rodzinie znajduje się osoba niepełnosprawna wymagająca opieki. W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnionych jest 6 pracowników oraz 3 opiekunki w ramach prac interwencyjnych Opiekunki świadczą usługi w domu chorego dla kilkunastu osób w zakresie czynności gospodarczych i pielęgnacyjnych. Liczba ta stale się zmienia i można zauważyć coraz większe zainteresowanie tymi usługami.

Zgodnie ustawą o pomocy społecznej, pomoc powinna być udzielana osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa
- sieroctwa

- bezdomności
- bezrobocia
- niepełnosprawności
- długotrwałej lub ciężkiej choroby
- przemocy w rodzinie
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności
- bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych
- braku umiejętności w przystosowaniu się do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego
- alkoholizmu lub narkomanii
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej
- klęski żywiołowej lub ekologicznej

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin, w tym liczbę osób korzystających z pomocy GOPS z wyszczególnieniem kwoty świadczeń realizowanych w latach 2005 – 2007.

Tab. 7 Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z wyszczególnieniem kwoty świadczeń

Lata	2005	2006	2007
Liczba rodzin	315	323	287
Liczba osób w rodzinach	1.175	1.111	959
Kwota świadczeń w zł.	351.098	355.159	320.957

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarnowie

Powody korzystania z pomocy społecznej są różne. Niżej zamieszczona tabela przedstawia powody korzystania z pomocy społecznej.

Tab. 8 Powody korzystania z pomocy GOPS

l.p	Powód trudnej sytuacji życiowej		2006 rok		2007 rok	
			Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1.	Ubóstwo		135	442	140	445
2.	Sieroctwo		1	1	0	0
3.	Bezdomność		1	1	2	2
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa		43	268	3	18
	w tym wielodzietność		42	260	3	18
5.	Bezrobocie		168	619	127	455
6.	Niepełnosprawność		88	252	85	238
7.	Długotrwała lub ciężka choroba		102	335	136	421
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo –wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego - ogółem		24	106	26	96
9.	W tym	Rodziny niepełne	15	50	21	70
10.		Rodziny wielodzietne	10	60	6	33
11.	Przemoc w rodzinie		0	0	0	0
12.	Alkoholizm		12	39	9	35

13.	Narkomania	0	0	0	0
14.	Trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	1	0	0
15.	Brak umiejętności w przystosowaniu młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze	0	0	0	0
16.	Zdarzenie losowe	0	0	27	85
17.	Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0
18.	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarnowie

W 2006 oraz w 2007 roku realizowano następujące świadczenia rodzinne, które zostały ujęte w poniższych tabelach.

Tab. 9 Świadczenia rodzinne realizowane w roku 2006.

L.p.	Świadczenie	Liczba osób	Liczba świadczeń
1.	Zasiłek rodzinny, z tego:	x	14.582
	a. zasiłek rodzinny na 1 i 2 dziecko	1.031	7.518
	b. zasiłek rodzinny na 3 dziecko	194	1.499
	c. zasiłek rodzinny na 4 i kolejne dziecko	98	741
	d. zasiłek rodzinny na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia	224	892
	e. zasiłek rodzinny na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia	860	3.435
	f. zasiłek na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia	126	497
2.	Dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	34	278
3	Dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	-	-
4.	Dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	43	43
5.	Dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka (a+ b), z tego:	46	445
	a. dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka pełnosprawnego	45	437

	b. dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka niepełnosprawnego	1	8
6.	Dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka (a + b), z tego:	69	747
	a. na dziecko do 5 lat	9	92
	b. na dziecko do 24 roku życia	60	655
7.	Dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	969	969
8.	Dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (a + b), z tego:	327	2.630
	a. na częściowe pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły	32	214
	b. na pokrycie wydatków związanych z zapewnieniem dziecku możliwości dojazdu z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły	295	2.416
9.	Wychowywanie dziecka rodzinie wielodzietnej	293	3.264
10.	Zasiłek pielęgnacyjny	164	1.762
11.	Świadczenia pielęgnacyjne	21	209
12.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	52	52
13.	Zaliczka alimentacyjna	28	314
14.	Składki na ubezpieczenie społeczne od świadczeń pielęgnacyjnych	13	142

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarnowie

Tab. 10 Świadczenia rodzinne realizowane w roku 2007.

Lp.	Świadczenie	Liczba osób	Liczba świadczeń
1.	Zasiłek rodzinny, z tego:	1.142	14.319
	a) zasiłek rodzinny na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia	214	2.654
	b) zasiłek rodzinny na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia	805	10.057
	c) zasiłek rodzinny na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia	123	1.608
2.	Dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	34	293
3.	Dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	42	42

4.	Dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka, z tego:	45	463
	a) dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka pełnosprawnego	45	463
	b) dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka niepełnosprawnego	0	0
5.	Dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka , z tego:	66	660
	a) na dziecko do 5 lat	16	94
	b) na dziecko do 24 roku życia	50	566
6.	Dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	885	885
7.	Dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, z tego:	356	2.653
	a) na częściowe pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły	32	262
	b) na pokrycie wydatków związanych z zapewnieniem dziecku możliwości dojazdu z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się szkoła	324	2.391
8.	Dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	268	2.869
9.	Zasiłek pielęgnacyjny	177	1.820
10.	Świadczenie pielęgnacyjne	18	208
11.	Zaliczka alimentacyjna	33	330

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Ubóstwo jest czynnikiem warunkującym patologię życia społecznego. Jest zjawiskiem niebezpiecznym, gdyż zwiększa dystans pomiędzy poszczególnymi warstwami społecznymi. Powoduje, że ludzie żyjący w ubóstwie nie mogą zaspokoić podstawowych potrzeb egzystencjalnych.

Na ubóstwo w gminie Żarnów składa się: długotrwałe bezrobocie, niski poziom wykształcenia mieszkańców, typ rodziny (wielodzietność), niskie dochody z gospodarstw rolnych.

Ubóstwo jest więc jedną z głównych przyczyn zgłaszania się po pomoc do

Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. GOPS prowadzi szereg różnorodnych form pomocy między innymi: zapewnia środki finansowe niezbędne do przetrwania, oferuje pomoc w formie pracy socjalnej.

Tab.11 Pomoc przyznana w 2007 r.

L.p	Forma pomocy	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	Liczba osób w rodzinie	Kwota świadczeń w zł
1.	Zasiłki stałe	37	383	65	132.999,00
2.	Zasiłki okresowe	79	413	303	77.519,00
3.	Posiłek	129	31.715	633	55.241,00
4.	Usługi opiekuńcze	18	5.232	18	55.050,00
5.	Inne zasiłki celowe i w naturze	177	X	584	133.147,00
6.	W tym: Zasiłki specjalne celowe	12	14	26	3.690,00

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Na terenie Gminy Żarnów nie ma Domu Pomocy Społecznej. Osoby samotne i starsze, które nie mogą samodzielnie funkcjonować w swoim dotychczasowym środowisku umieszczane są w Domach Pomocy Społecznej lub korzystają z opieki świadczonej w domu chorego przez opiekunki środowiskowe

8. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH I ŹRÓDŁA ICH POWSTAWANIA W GMINIE ŻARNÓW

Właściwe zidentyfikowanie problemów występujących na terenie Gminy Żarnów pozwoli na poprawę sytuacji społecznej w gminie. Problemy te występują w różnych grupach społecznych. Każdej z nich należy przyjrzeć się z uwagą, aby metody ich rozwiązywania w jak największym stopniu doprowadziły do ich zniknięcia. Do tych grup społecznych zaliczamy:

8.1. PROBLEMY RODZIN

Współczesna rodzina boryka się z wieloma problemami, które są spowodowane wszelkimi czynnikami. Rodzina powinna znajdować się pod szczególną opieką państwa, gdyż tu kształtuje się charakter młodego człowieka a każde dziecko wymaga właściwej opieki i troski ze strony rodziców.

Najważniejsze problemy rodzin z obszaru Gminy Żarnów to:

1. Alkoholizm

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną i postępującą, która zaczyna się i rozwija bez świadomości osoby zainteresowanej, polega na niekontrolowanym piciu napojów alkoholowych i może doprowadzić do przedwczesnej śmierci. Nadużywanie alkoholu bardzo często wynika z nieumiejętności radzenia sobie z problemami jakie niesie życie i w ostateczności prowadzi do fizycznego i psychicznego wyniszczenia jednostki. Nadmierne spożywanie alkoholu znajduje swoje odbicie nie tylko w życiu jednostki ale także w życiu społeczeństwa. Problemy, których przyczyną jest alkohol mogą pojawić się w różnych dziedzinach. Można mówić o następstwach rodzinnych, problemach w pracy, łamaniu porządku publicznego. Bardzo ważnym skutkiem nadużywania alkoholu jest pogarszanie się sytuacji ekonomicznej i społecznej rodziny. Nie bez znaczenia jest wpływ alkoholizmu rodzica na rozwój dzieci, które żyją w atmosferze ciągłego niepokoju, lęku i napięcia. Uczą się destruktywnych dla siebie i otoczenia zachowań. Nierzadko członkowie rodziny alkoholika popadają we współuzależnienie. Zjawisko nadużywania alkoholu jest problemem złożonym i trudnym do przezwyciężenia.

Rozwiązywaniem problemów w gminie zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. (GKRPA), powołana Uchwałą Rady Gminy z dnia 30 stycznia 1997, w skład której wchodzi 7 członków. Celem Komisji jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Od 2 listopada 2001 roku przy GKRPA działa Punkt Konsultacyjny. W punkcie prowadzona jest indywidualna psychoterapia osób uzależnionych, współuzależnionych, udziela się konsultacji i porad oraz pomocy w poszukiwaniu ośrodków leczenia.

Coraz częściej z problemem alkoholizmu boryka się młodzież i kobiety w średnim wieku. Przyczyną tego problemu wśród młodzieży jest brak nadzoru nad dziećmi spowodowany często zagranicznymi wyjazdami rodziców. Ponadto młodzież nie posiada wzorców osobowych – aby być zauważonym w swoim środowisku często sięgają po alkohol. Brak zagospodarowania czasu wolnego i problemy rodzinne przyczyniają się do pogłębienia tego problemu. Alkoholizm wśród kobiet spowodowany jest najczęściej problemami rodzinnymi – brakiem pracy, samotnością.

2. Bezrobocie

W obecnych czasach zjawisko bezrobocia jest bardzo powszechne. Pomimo lepszej sytuacji na rynku pracy wciąż mamy do czynienia z bezrobociem ukrytym. Skutkiem bezrobocia jest obniżenie poziomu życia oraz zwiększenie nasilenia się patologii społecznej.

Bezrobocie wpływa na dezintegrację rodziny oraz pociąga za sobą szereg problemów społecznych a jednym z największych jest alkoholizm i problemy opiekuńczo – wychowawcze. Konsekwencją długotrwałego bezrobocia może być także rozpad rodziny, gdyż pozostawanie bez pracy i poczucie wykluczenia społecznego nasila agresję.

Przyczyną bezrobocia na terenie Gminy Żarnów jest niskie wykształcenie lub jego niedostosowanie do potrzeb lokalnego rynku pracy. W gminie nie ma możliwości uczestniczenia w szkoleniach podnoszących kwalifikacje zawodowe. Wśród osób bezrobotnych zauważalna jest również niechęć do podjęcia pracy oraz brak motywacji.

Od kilku lat gmina stara się pomagać bezrobotnym poprzez zatrudnianie na pracach społecznie użytecznych. W ostatnich latach wyjazdy zagraniczne a co za tym idzie rozbicia rodzin stały się częstym zjawiskiem w naszej gminie.

3. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i przemoc.

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych to problem, który ma różne podłoże. Przeważnie jest nim ubóstwo, bezradność życiowa, bezrobocie, niewydolność materialna rodziny. Niemożliwość zapewnienia właściwej stopy życiowej swojej rodziny często prowadzi do konfliktów na linii rodzic – dziecko oraz

między samymi rodzicami. Innymi czynnikami nasilającymi ten problem jest przemoc i alkoholizm. Problemy te można zidentyfikować analizując przeprowadzone ankiety oraz dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i pedagoga szkolnego.

Zjawisko przemocy bardzo często występuje wspólnie z alkoholizmem, choć przyczyn tego problemu może być wiele – wygórowane ambicje rodziców w stosunku do dzieci, problemy emocjonalne. Dotyka ono przede wszystkim dzieci, które powinny znajdować się pod szczególną ochroną.

W 1998 r. podjęto próbę stworzenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie angażując w ten problem wszystkie podmioty zainteresowane pomocą rodzinie. Policja jako pierwszy organ stykający się z tym zjawiskiem spełnia tu istotną rolę. Podjęto starania, aby kontakt z rodziną, w której wystąpiła przemoc nie był jednorazowy, ale był kontynuowany dla dobra rodziny. Dokumentacja „Niebieskie Karty” służy nie tylko rozpoznaniu przemocy, rejestracji przebiegu zdarzenia i jego skutków oraz zaplanowaniu pomocy, ale jest także wykorzystywana w postępowaniu przygotowawczym wszczynanym wobec sprawcy. Rodziny, w których jest przemoc zostały objęte „Niebieską Kartą”.

8.2 EDUKACJA ORAZ PROBLEMY DZIECI I MŁODZIEŻY

Jednym z ważniejszych problemów młodzieży jest brak perspektyw do życia i pracy na terenie rodzinnej miejscowości, Gminy, czy najbliższego jej sąsiedztwa. Na terenach wiejskich młodzież ma utrudniony dostęp do kultury, sportu, itp., jak również gorszy dostęp do placówek oświatowych (zwłaszcza szkolnictwa kierunkowego, wyższego) oraz pomocy naukowych, co może mieć wpływ na jej trudniejszy start życiowy. Młodzież często boryka się również z brakiem środków na kształcenie lub doksztalcenie. Kolejnym problemem jest brak miejsc do spędzania wolnego czasu (klubów, boisk, obiektów sportowych i rekreacyjnych i innych rozrywek).

Za rozwój młodzieży i dzieci odpowiedzialni są przede wszystkim rodzice i nauczyciele.

W Gminie Żarnów znajdują się dwie Szkoły Podstawowe: w Klewie i w Żarnowie oraz Gimnazjum w Żarnowie. Szkolnictwo na poziomie średnim reprezentowane jest przez Zespół Szkół Zawodowych, w skład którego wchodzi szkoły:

- Zasadnicza Szkoła Zawodowa, która kształci młodzież w następujących zawodach: mechanik pojazdów samochodowych, piekarz, cukiernik, kucharz małej gastronomii, fryzjer.
- Technikum Menadżersko – Usługowe z następującymi kierunkami kształcenia: technik organizacji usług gastronomicznych, technik ekonomista, technik informatyk.
- Technikum Uzupełniające dla Dorosłych prowadzi edukację w zakresie technik technologii żywności
- Szkoła Policealna dla Dorosłych oferuje kierunki takie jak: technik prac biurowych, technik administracji, technik informatyk, technik obsługi turystycznej.
- Zaoczne Liceum dla Dorosłych: 3- letnie na podbudowie gimnazjum lub szkoły podstawowej, 2- letnie na podbudowie zasadniczej szkoły zawodowej
- Zaoczna Szkoła Policealna z kierunkami kształcenia technik administracji i technik informatyk.

W Gminie Żarnów nie ma przedszkola. Jest to duży problem, zwłaszcza dla młodych matek, które z powodu braku możliwości zapewnienia opieki swoim dzieciom nie mogą podjąć pracy. Przyczyną tego jest przede wszystkim brak funduszy na właściwe funkcjonowanie takiej placówki oraz brak lokalu, który spełniałby określone wymagania.

W Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Żarnowie zatrudnionych jest 2 pedagogów szkolnych, którzy przy współpracy z nauczycielami, rodzicami i pracownikami socjalnymi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej prowadzą działania zmierzające do rozwiązywania problemów dzieci i młodzieży. Dla uczniów mających trudności w nauce prowadzone są zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze a dla uczniów

wymagających indywidualnego toku – zajęcia rewalidacyjno – wychowawcze. Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół podstawowych i gimnazjum na terenie Gminy Żarnów.

Tab. 12 Liczba dzieci i młodzieży w szkołach

Rok szkolny	Szkoła Podstawowa w Klewie		Szkoła Podstawowa w Żarnowie		Gimnazjum w Żarnowie
	Klasy I-VI	Klasa „0”	Klasy I-VI	Klasa „0”	
2006/2007	75	10	389	58	302
2007/2008	65	12	357	53	287
2008/2009	52	10	335	46	264

Źródło: Dane z Urzędu Gminy

Oprócz bibliotek znajdujących się w szkołach, na terenie naszej gminy funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna z filią w Skórkowicach i Miedźnie Murowanej. Niemalże w każdej miejscowości są świetlice środowiskowe usytuowane zazwyczaj w strażnicach, jednakże nie spełniają swojego zadania. Powodem tego stanu jest brak kompletnego wyposażenia tych świetlic oraz brak opiekunów.

W przeprowadzonych ankietach często pojawiały się propozycje utworzenia kawiarenek internetowych, klubów młodzieżowych oraz zespołów folklorystycznych. Utworzenie takich miejsc pozwoli na rozwijanie młodzieży swoich umiejętności. W szkołach na terenie gminy prowadzone są koła zainteresowań oraz koła przedmiotowe:

- koło języka niemieckiego
- koło języka angielskiego
- koło matematyczne
- koło historyczne
- koło taneczno – sportowe

- piłka siatkowa
- tenis stołowy
- piłka nożna
- koło redakcyjne
- chór szkolny.

W ostatnich latach w naszej gminie utworzono boiska sportowe i planowane są kolejne. Na terenie gminy działa Ludowy Klub Sportowy, który prowadzi rozgrywki piłki nożnej i siatkowej.

Działa również drużyna ZHP, która uczestniczy w biwakach i obozach. Sprawują oni opiekę nad miejscami pamięci narodowej oraz służą pomocą potrzebującym.

Współczesnej młodzieży brakuje wzorców osobowych a rodzice często zaniedbują tak ważną kwestię jak wychowywanie dziecka – nie sprawują oni nadzoru nad dziećmi co przyczynia się do zwiększenia różnych problemów społecznych. Młodzież coraz częściej sięga po alkohol i narkotyki, co spowodowane jest omówionymi już wyżej czynnikami oraz chęcią zaimponowania rówieśnikom oraz zostania zauważonym przez kolegów. Powyższa sytuacja ma swoje podłoże w braku oferty spokojnego i atrakcyjnego spędzania czasu wolnego.

8.3 NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ.PROBLEMY OSÓB STARSZYCH

Problemem osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Żarnów jest przede wszystkim niewystarczający zakres usług opiekuńczych oraz problemy zdrowotne. Opiekunki, które zatrudniane są Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej nie są w stanie zapewnić opieki wszystkim, którzy jej potrzebują. Do zwiększenia problemu przyczynia się również słaba sieć komunikacyjna wewnątrz gminy – nasza gmina zajmuje dość duży obszar a często osoby starsze mieszkają w małych miejscowościach, do których dojazd zwłaszcza zimą bywa utrudniony. Na terenie gminy nie ma Domu Pomocy Społecznej ani Domu Dziennego Pobytu, który gwarantowałby opiekę nad osobami starszymi, chorymi i samotnymi. Brak jest również wolontariuszy, którzy mogliby służyć pomocą opiekunkom środowiskowym.

Przyczyną tego jest brak świadomości o potrzebie istnienia wolontariatu, jak również niesienia bezinteresownej pomocy innym ludziom.

Innym problemem, który dotyka zwłaszcza osoby starsze jest utrudniony dojazd do lekarza - często osoby starsze są również samotni, pozbawieni opieki ze strony najbliższej rodziny.

Problemem osób niepełnosprawnych mieszkających bądź czasowo przebywających na terenie gminy jest niedostosowanie budynków użyteczności publicznej do ich potrzeb. W dalszym ciągu można zauważyć, iż społeczeństwo stroni od osób niepełnosprawnych. Spowodowane jest to nadal niskim poziomem świadomości, że niepełnosprawność ma różne podłoża i może dotyczyć ludzi w każdym wieku.

Większość osób niepełnosprawnych i ich rodziny mają trudną sytuację materialną, co spowodowane jest wysokimi kosztami leczenia a w niektórych przypadkach niezaradnością życiową.

Opiekę zdrowotną nad mieszkańcami w gminie sprawują dwa ośrodki zdrowia: w Żarnowie i Skórkowicach.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Żarnowie (NZOZ) zatrudnia 5 lekarzy (lekarz medycyny pracy, internista, lekarz rodziny, 2 lekarzy pediatrów) i 3 pielęgniarki. Przy ośrodku działa:

- Poradnia Stomatologiczna,
- Poradnia Ginekologiczna,
- Poradnia Rehabilitacyjna zatrudniająca 3 fizykoterapeutów.
- Laboratorium Analityczne

Personel Ośrodka Zdrowia w Skórkowicach stanowi 1 lekarz rodzinny, 1 stomatolog i 2 pielęgniarki.

Dominującymi schorzeniami, na które leczą się pacjenci, są: choroby układu krążenia (w tym nadciśnienie tętnicze), choroby układu kostno – stawowego, choroby układu oddechowego, cukrzyca.

8.4 KULTURA I TURYSTYKA

Żarnów jest jednym z najstarszych miast Polski. Wymieniony po raz pierwszy w 1065 roku wśród grodów Bolesława Śmiałego stanowił ośrodek władzy kasztelańskiej, wraz z osiedlem targowym rozwiniętym na podgrodziu, gdzie w XII wieku wzniesiono kościół romański. W 1191 roku kościół oraz część dochodów z osady przekazane zostały kapitule sandomierskiej, a w XIII wieku na jej własność przeszła cała miejscowość.

W XIX wieku Żarnów był małym miasteczkiem o charakterze rolniczo-usługowym. W 1869 roku utracił prawa miejskie. Obecnie jest siedzibą władz gminnych.

Gmina Żarnów to obszar wyjątkowy pod względem występowania cennych elementów środowiska kulturowego. W połączeniu z walorami środowiska naturalnego - położenie na pofalowanym, silnie rozróżbionym terenie, z licznymi terenami zielonymi - tworzą one niepowtarzalne zespoły architektoniczno - krajobrazowe. Walory te stanowią w dużej mierze o atrakcyjności turystycznej gminy i jako takie winny być pielęgnowane ze szczególną starannością.

Jako wartości kulturowe, mające wpływ na kształtowanie polityki przestrzennej gminy Żarnów uznano:

- Układ urbanistyczny Żarnowa,
- Układy przestrzenne historycznych wsi: Antoniów, Bronów, Chełsty, Grębenice, Marcinków, Myślibórz, Miedzna Murowana, Paszkowice, Pilichowice, Sielec, Skórkowice, Soczówki, Straszowa Wola, Topolice, Trojanowice, Wierzchowisko, Zdyszewice,
- Obiekty architektury wpisane do rejestru zabytków i ewidencji konserwatorskiej,
- Historyczne zespoły zieleni formowanej,
- Obiekty przemysłowe tzw. Zabytki techniki,
- Cmentarze,
- Stanowiska archeologiczne.

Tab. 13 Obiekty sakralne w rejestrze i ewidencji zabytków

WIEŚ	OBIEKT	DATA POWSTANIA
SKÓRKOWICE	Kościół Parafialny pw. św. Łukasza Ewangelisty	1639 - 1648 r.
ŻARNÓW	Kościół Parafialny pw. św. Mikołaja	2 poł. XII w.
ŻARNÓW	Kapliczka	XIX w.

Obecnie na terenie gminy do ośrodków kultury oprócz wymienionych już bibliotek zaliczyć należy:

- Domy ludowe w Soczówkach i Antoniowie,
- 6 świetlic wiejskich w budynkach OSP,
- Świetlica środowiskowa w Miedznej Murowanej,
- Siłownia przy SPiG w Żarnowie,
- Gminne Centrum Informacji
- Ochotnicza Straż Pożarna (Chelsty, Skórkowice, Żarnów, Topolice, Straszowa Wola, Paszkowice, Zdyszewice)

Działają stowarzyszenia: Towarzystwo Przyjaciół Żarnowa, Oddział PTTK oraz Koła Światowego Związku Żołnierzy AK, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Osób Niepełnosprawnych.

Od kilku lat w naszej gminie organizowane są Dni Żarnowa połączone z obchodem Dożynek Gminnych. W trakcie tej imprezy organizowane są występy zespołów ludowych z innych miejscowości, swój udział ma także społeczność uczniowska. Każdego roku imprezę uświetnia występ znanych artystów. Organizowany jest konkurs na najpiękniejszy wieniec dożynkowy. Także strażacy służą pomocą przy organizacji tej jak i innych imprez.

Poza wspomnianymi Dniami Żarnowa organizowane są spotkania związane z ważnymi rocznicami np. upamiętniające zwycięski bój 25 pp AK. Na tą uroczystość przybywają nie tylko mieszkańcy gminy ale również ci, którym bliska jest historia Polski. Tradycją stają się również coroczne spotkania opłatkowe dla osób starszych

i samotnych organizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wspólnie z Kołem Emerytów i Rencistów. W trakcie takiego spotkania można zauważyć, jak wiele znaczy dla osób samotnych to spotkanie – czują się potrzebni i zauważeni. Ponadto organizowane są rozgrywki w piłce nożnej o Puchar Wójta.

W naszej gminie działa od 1997 roku, jedyny w kraju wiejski oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno- Krajoznawczego, którego podstawową domeną jest turystyka piesza. W listopadzie 2001 r. Klub Słowackich Turystów z Porażskiej Tepłej nawiązał kontakt z tutejszym Oddziałem. Miejscowy PTTK jest również reprezentowany na Ogólnopolskich Konkursach Krasomówczych. Uczniowie ze szkół w Żarnowie, którzy biorą w nich udział 6-krotnie reprezentowali nasze województwo w finałach ogólnopolskich, uzyskując dwukrotnie pierwsze miejsca (2007 i 2008 roku) i dwukrotnie drugie (2002 i 2005 roku).

Gmina Żarnów posiada bardzo dobre warunki rekreacyjno – wypoczynkowe. Zachodni i północny fragment obszaru gminy - szczególnie obszar miejscowości: Miedzna Murowana, Nadole, Adamów, Malenie, Siedlów i Ruszenice oraz tereny w pobliżu Czarnej Malenieckiej i rzeki Wąglanki - spełnia wymogi stawiane terenom rekreacyjnym. Piękny krajobraz, woda i kompleksy leśne (trzy parki krajobrazowe: przedborski, sulejowski i spalsko-inowłodzki, oraz liczne rezerваты i pomniki przyrody) przy jednoczesnej dostępności komunikacyjnej stwarzają doskonałe miejsce dla rozwoju agroturystyki i rekreacji.

O atrakcyjności turystycznej gminy Żarnów stanowią również zasoby kulturowe - m.in. niepowtarzalne zespoły architektoniczno – krajobrazowe, które powstały z połączenia walorów środowiska naturalnego z elementami środowiska kulturowego.

Rekreacja i turystyka pełnią uzupełniającą funkcję w rozwoju gminy Żarnów. Oprócz turystyki tranzytowej i agroturystyki na terenie gminy wskazano obszary dla lokalizowania terenów budownictwa letniskowego - zgodnie z sugestiami zarządu gminy w sąsiedztwie terenów cieszących się największą liczbą gości. Są to obszary w sąsiedztwie rzek i kompleksów leśnych, o stosunkowo najlepszych warunkach klimatycznych i niezniszczonym krajobrazie.

Tereny letniskowe na obszarze gminy Żarnów występują w sąsiedztwie zabudowy jednorodzinnej i zagrodowej. Najwięcej działek letniskowych znajduje się w miejscowościach leżących w sąsiedztwie zbiornika Miedznej Murowanej i w południowo – zachodniej części gminy nad rzeką Czarną. Działki te są uzbrojone częściowo w sieć wodociagową i elektryczną.

Na terenie gminy Żarnów istnieje możliwość wypoczynku w gospodarstwach agroturystycznych. Gospodarstwa te położone są w bliskiej odległości od lasu i od wody (jeziora lub rzeki).

Fot.1 Kościół św. Mikołaja w Żarnowie

Fot.2 Kościół w Żarnowie – widok od strony parku

Fot. 3 Wnętrze Kościoła św. Mikołaja w Żarnowie

Fot. 4 Kościół Św. Łukasza w Skórkowicach

Fot.5 Pomnik w hołdzie poległym i pomordowanym walczącym w obronie Polski w latach 1939 – 1945. Rezerwat Przyrody Diabla Góra.

Fot.6 Pomnik w Rezerwacie Przyrody Diabla Góra .

Fot. 7 Nieskazitelną przyrodą – niezrównane bogactwo

Fot.8 Gospodarstwo agroturystyczne – w konkursie „Zielone Lato 2005” - najlepsze gospodarstwo agroturystyczne w województwie łódzkim.

Fot. 9 Gospodarstwo agroturystyczne Państwa Gustavsson w Kamieńcu

Fot. 10 Rezerwat Przyrody Diabla Góra utworzony na podstawie zarządzenia Ministerstwa Ochrony Środowiska w 1987 roku. Diabla Góra jest siedliskiem naturalnych zbiorowisk roślinnych z wychodniami skał piaskowych. Jest również miejscem pamięci narodowej z okresu II wojny światowej. Rezerwat jest punktem początkowym czerwonego szlaku turystycznego prowadzącego do Łącznej. Przez Diabłą Górę przebiega pieszy Szlak Rekreacyjny Rzeki Pilicy.

Fot.11 Dni Żarnowa 2008

Fot. 12 Dni Żarnowa 2008 – Dożynki Gminne i konkurs na najpiękniejszy wieniec

Fot. 13 Dni Żarnowa 2007 – koncert orkiestry strażackiej z Witowa

Fot. 14 Dni Żarnowa 2006 – koncert zespołu Golden Life

Fot.15Dni Żarnowa 2006 - Dożynki

9. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to określenie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Przeprowadzona diagnoza gminy pozwala na właściwy opis tych zjawisk.

MOCNE STRONY GMINY ŻARNÓW	SŁABE STRONY GMINY ŻARNÓW
1. Dobrze rozwinięty system oświaty – dostęp do edukacji na poziomie gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych. 2. Dostęp do placówek służby zdrowia. 3. Atrakcyjne położenie. 4. Dostęp do bibliotek i Gminnego Centrum Informacji. 5. Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	1. Brak inicjatyw zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży. 2. Brak przedszkola. 3. Słabe wykorzystanie funkcji placówek kulturalno – oświatowych 4. Brak moderatorów i inicjatorów społecznych
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Wzmocnienie aktywności społecznej mieszkańców gminy. 2. Wzrost znaczenia turystyki. 3. Podniesienie poziomu usług medycznych	1. Duża liczba mieszkańców korzystająca z pomocy społecznej 2. Zróżnicowany poziom stopy życiowej. 3. Bezrobocie

OSOBY STARSZE I NIEPEŁNOSPRAWNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Upowszechnianie problematyki niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw 2. Niesienie pomocy najbardziej potrzebującym – zapewnianie opieki	1. Niedostateczna oferta opieki nad niepełnosprawnymi i osobami starszymi (zbyt mało opiekunek środowiskowych). 2. Brak instytucji pozarządowych na terenie gminy zajmujących się problematyką omawianych grup. 3. Bariery architektoniczne. 4. Niski poziom świadomości społecznej dotyczący problemów osób niepełnosprawnych. 5. Brak ofert pracy dla niepełnosprawnych 6. Niska stopa życiowa osób starszych i niepełnosprawnych

SZANSE	ZAGROŻENIA
1.Badania profilaktyczne u osób po 50 roku życia. 2. Szeroka edukacja związana z problematyką niepełnosprawności. 3. Zwiększenie ilości opiekunek środowiskowych. 4. Większa pomoc sąsiedzka.	1.Samotność związana z migracją lub emigracją najbliższych członków rodziny. 2.Wzrost osób starszych i niepełnosprawnych. 3.Niedostosowanie infrastruktury dla osób starszych i niepełnosprawnych.

BEZROBOTNI	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1.Wzrost wykształcenia ludzi młodych. 2.Pomoc pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w przezwyciężaniu trudnej sytuacji oraz motywowanie ich do podjęcia pracy.	1. Bezrobocie dziedziczone jako model życia. 2. Brak oferty szkoleniowej dla bezrobotnych na terenie gminy. 3. Brak organizacji pozarządowych działających na rzecz bezrobocia. 4. Wykształcenie niedostosowane do potrzeb lokalnego rynku pracy lub jego niski poziom.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1.Większa gotowość opuszczenia stałego miejsca zamieszkania w celu podjęcia zatrudnienia. 2. Organizacja kursów i szkoleń	1. Nasilające się zjawisko wykluczenia społecznego dotyczące osób bezrobotnych. 2. Rozwój patologii społecznych. 3. Rozbicia rodzin związane z wyjazdami zagranicznymi w celach zarobkowych.

OSOBY UZALEŻNIONE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1.Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	1. Brak stałego dostępu do psychologa i terapeuty. 2. Słabe funkcjonowanie grup wsparcia. 3. Niezadowalająca współpraca ze służbą zdrowia i duchownymi.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1.Utworzenie sprawnie działającego punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin. 2.Profilaktyka – większa edukacja dzieci i młodzieży.	1.Wzrost bezrobocia. 2. Brak alternatywy spędzania czasu wolnego przez młodzież.

Powyższa analiza przedstawia pełny obraz gminy. Pozwoli to na trafne określenie najważniejszych problemów społecznych oraz podjęcie działań zmierzających do ich rozwiązywania.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie realizowana poprzez:

- Profilaktykę i edukację społeczeństwa
- Integrację osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz minimalizowanie zjawiska marginalizacji
- Budowanie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną

10. MISJA

Misją Gminy Żarnów są działania zmierzające do podwyższenia poziomu życia mieszkańców. Celem głównym jest zmniejszenie różnic w społeczeństwie oraz dalszy rozwój infrastruktury. Ze względu na korzystne położenie i walory turystyczne należy podejmować kolejne działania związane z turystyką i rekreacją.

11. WIZJA ROZWOJU GMINY ŻARNÓW

W trakcie warsztatów została wypracowana wizja rozwoju społecznego Gminy Żarnów. Problemy zostały podzielone na trzy grupy i w każdej zostały przedstawione najważniejsze cele do zrealizowania w przyszłości.

***ZDROWIE**

W przyszłości należy zadbać o dostęp do lekarzy specjalistów, np. laryngologa, dermatologa, ginekologa. Często brak odpowiedniego lekarza jest przyczyną, dla której mieszkańcy nie przeprowadzają badań profilaktycznych. Mieszkańcy zgłaszali również potrzebę utworzenia poradni logopedycznej i psychologiczno – pedagogicznej. Potrzebna jest również Poradnia Leczenia Uzależnień oraz zorganizowanie transportu sanitarnego, który byłby potrzebny zwłaszcza osobom starszym.

Utworzenie kompleksu rekreacyjno – rehabilitacyjnego dałoby możliwość kompleksowego zadbania o swoje zdrowie. W obecnych czasach choroby układu kostno – stawowego dotyczą coraz młodszą część społeczeństwa. Należy również zadbać o osoby starsze – poprawić system opieki poprzez pomoc sąsiedzką i utworzenie domu spokojnej starości. Również zwiększenie liczby opiekunek środowiskowych pozwoli na zaspokojenie części potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.

***EDUKACJA I KULTURA**

Wizja rozwoju gminy w obszarze edukacji i kultury przedstawia się bardzo optymistycznie. Przede wszystkim należy utworzyć przedszkole i żłobek – brak instytucji zapewniających opiekę nad małymi dziećmi jest powodem, dla którego matki nie mogą podjąć pracy. Przedszkola i klasy w szkole powinny być z oddziałami integracyjnymi, aby od najmłodszych lat nauczyć dzieci szacunku i współpracy z osobami niepełnosprawnymi.

W najbliższych latach należy uatrakcyjnić ofertę spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież. Wiąże się to ze zwiększeniem liczby zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, utworzeniem kół zainteresowań oraz wyposażeniem istniejących

światlic środowiskowych lub też ich utworzenie. Pożądane jest także powołanie Gminnego Ośrodka Kultury, który swoją działalnością przyczyniałby się do podtrzymywania tradycji ludowych oraz organizowałby zajęcia kulturalne. W istniejących bibliotekach należy zapewnić bezpłatny dostęp do Internetu. Dbając o rozwój fizyczny dzieci i młodzieży w pełni zasadne jest utworzenie kompleksu boisk sportowych z pełnym węzłem sanitarnym a najmłodszym mieszkańcom gminy wybudować place zabaw.

* ZAPLECZE SOCJALNO - SPOŁECZNE

W tym obszarze należy zwrócić uwagę na kilka kwestii. Jedną z nich jest zapewnienie dostępu do pomocy prawnej – utworzenie punktu konsultacyjnego. Poradnictwo takie mogłoby istnieć w Gminnym Centrum Pomocy Rodzinie, którego propozycje utworzenie pojawiało się w trakcie warsztatów.

Dużą uwagi trzeba poświęcić ekologii– segregacja odpadów, utworzenie parkingów – miejsc postoju w lasach, zwiększenie liczby koszy na śmieci. Poza tym trzeba położyć większy nacisk na estetykę miejscowości- poprawić chodniki lub je utworzyć, niezagospodarowane miejsca przeznaczyć na skwerki, poprawić oświetlenie uliczne oraz zadbać o zewnętrzne oświetlenie zabytków.

Aby kultywować tradycje ludowe należy wspomagać istniejące zespoły ludowe (np. zespół dziecięcy funkcjonujący przy Szkole Podstawowej w Żarnowie) lub też pomóc przy ich utworzeniu – orkiestra strażacka. Również powołanie Kół Gospodyń Wiejskich i ich działalność sprzyjałaby podtrzymywaniu tradycji ludowych.

Ważne jest również aby w najbliższej przyszłości wszystkie budynki użyteczności publicznej były przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Realizacja celów i zadań założonych w strategii przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców Gminy Żarnów.

GMINA ŻARNÓW

MISJA

Misją Gminy Żarnów są działania zmierzające do podwyższenia poziomu życia mieszkańców. Celem głównym jest zmniejszenie różnic w społeczeństwie oraz dalszy rozwój infrastruktury. Ze względu na korzystne położenie i walory turystyczne należy podejmować kolejne działania związane z turystyką i rekreacją.

WIZJA

Mieszkańcy Gminy Żarnów chcą, aby ich gmina zmieniła swój wizerunek na bardziej estetyczny i ekologiczny. Dążyć będą do podniesienia poziomu wykształcenia, pomocy najbardziej potrzebującym, przeciwdziałać patologiom oraz chcą kultywować tradycje.

Cel strategiczny nr 1
Pomoc rodzinom

Cele szczegółowe

1. Zapobieganie powstawaniu problemów oraz przeciwdziałanie przemocy domowej.
2. Stworzenie systemu wsparcia i profilaktyki oraz objęcie pomocą dzieci z rodzin patologicznych.
3. Rozwój usług terapeutycznych i socjoterapeutycznych.
4. Współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów rodziny.
5. Wspieranie zdolności do podjęcia zatrudnienia oraz mobilizowanie bezrobotnych do dokształcania i przekwalifikowania zawodowego.

Cel strategiczny nr 2
Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych

Cele szczegółowe

1. Ułatwienie dostępu do lekarzy specjalistów.
2. Likwidacja barier architektonicznych.
3. Działania na rzecz wyrównania szans osób niepełnosprawnych w zakresie dostępu do edukacji i zatrudnienia.
4. Rozszerzenie zakresu usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Cel strategiczny nr 3
Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży

Cele szczegółowe

1. Wyrównywanie szans dzieci i młodzieży zwłaszcza z rodzin najuboższych.
2. Rozwój wolontariatu wśród młodzieży.
3. Organizacja zajęć pozalekcyjnych i kół zainteresowań.

Cel strategiczny nr 4
Zwiększenie stopnia integracji społecznej oraz działalność kulturalno-oświatowa

Cele szczegółowe

1. Utworzenie Gminnego Ośrodka Kultury.
2. Podniesienie aktywności społecznej mieszkańców.
3. Podtrzymywanie tradycji.
4. Zwiększenie stopnia wrażliwości na krzywdę innych oraz rozwój pomocy sąsiedzkiej.
5. Wykorzystanie naturalnych walorów środowiska oraz zwiększanie promocji regionu.
6. Zwiększenie znaczenia kultury i tradycji w gminie – organizacja imprez.
7. Podjęcie działań zmierzających do rozwoju liderów społeczności lokalnej.

12. CELE STRATEGICZNE ORAZ SPOSOBY ICH REALIZACJI

Właściwe realizowanie zadań określonych w strategii przyczyni się do lepszego funkcjonowania gminy a co za tym idzie podniesie się poziom życia jej mieszkańców.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest programem, który ułatwi podejmowanie działań w przyszłości. Istotne jest ustalenie hierarchii celów, gdyż sprawy najważniejsze powinny być rozwiązane jako pierwsze. Do każdego z celów przewidziane zostały efekty, które powinny zostać osiągnięte. Działania określone w strategii zostały podzielone na grupy, do których będą skierowane i są to:

- Działania dla rodzin
- Działania dla osób starszych i niepełnosprawnych
- Działania dla dzieci i młodzieży
- Integracja społeczna

CEL STRATEGICZNY NR1

W tym celu ujęte zostały kwestie dotyczące rodzin. Realizacja tego celu przyczyni się do ograniczenia przemocy domowej, zmniejszenia ilości rodzin korzystających z pomocy społecznej, bezrobocia, alkoholizmu. Działania podejmowane w ramach tego celu będą miały wpływ na aktywizację i rozwój mieszkańców.

Cele szczegółowe

1. Zapobieganie powstawaniu problemów oraz przeciwdziałanie przemocy domowej.
2. Stworzenie systemu wsparcia i profilaktyki oraz objęcie pomocą dzieci z rodzin patologicznych.
3. Rozwój usług terapeutycznych i socjoterapeutycznych.
4. Współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów rodziny.
5. Wspieranie zdolności do podjęcia zatrudnienia oraz mobilizowanie bezrobotnych do

dokształcania i przekwalifikowania zawodowego.

ZADANIA:

- Pomoc finansowa i prawna rodzinom najbardziej potrzebującym
- Praca socjalna z osobami i rodzinami dotkniętymi problemem alkoholizmu i przemocy
- Organizacja imprez integrujących rodziny
- Organizacja szkoleń dla osób bezrobotnych
- Zatrudnianie bezrobotnych w ramach prac społecznie-użytecznych, interwencyjnych, stażu i przygotowania zawodowego
- Zorganizowanie opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym

Zorganizowanie pomocy dla rodzin to nie tylko pomoc finansowa. Często zdarza się, że bardziej potrzebne jest wsparcie prawne bądź psychologiczne. Utworzenie takiego punktu będzie stanowiło odpowiedź na pomoc w rozwiązywaniu problemów. Praca socjalna realizowana przez pracownika socjalnego ma na celu niesienie pomocy osobom i rodzinom, zwłaszcza w odzyskiwaniu zdolności właściwego funkcjonowania w społeczeństwie. Często w rodzinach dotkniętych problemem alkoholizmu i przemocy obraz ten ukształtowany jest nieprawidłowo.

Poprzez zorganizowanie imprez plenerowych rodzinnych większy się stopień integracji w rodzinach oraz wprowadzony zostanie inny model spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież.

Osoby bezrobotne będą kierowane na szkolenia, dzięki którym zdobędą oni nowe kwalifikacje. Będą także zatrudniane w ramach prac społecznie użytecznych, interwencyjnych, stażu i przygotowania zawodowego co pozwoli na uzyskanie na pewien czas wsparcia finansowego a jednocześnie podjęcie takiego zatrudnienia przyczyni się do wzmocnienia poczucia własnej wartości.

Wskaźniki produktu (w skali roku):

- zorganizowanie szkoleń lub kursów (min. 1 rodzaj)
- poradnictwo specjalistyczne (1 punkt na terenie gminy)
- szybka interwencja pracownika socjalnego (po każdym zgłoszeniu, gdzie interwencja pracownika socjalnego jest niezbędna)

- imprezy integracyjne (1 sztuki)
- zatrudnianie bezrobotnych (w zależności od potrzeb)

Wskaźniki rezultatu (w skali roku):

- liczba osób bezrobotnych, które podejmą zatrudnienie bądź zmienią kwalifikacje zawodowe (5 osób)
- zapewnienie pomocy osobom będącym w trudnej sytuacji (wszyscy, którzy będą zgłaszali taką potrzebę)

CEL STRATEGICZNY NR 2

Celem nadrzędnym jest zorganizowanie pomocy starszym i niepełnosprawnym. Przyczyni się to do polepszenia dostępu do usług medycznych, zlikwidowania barier architektonicznych oraz do większej aktywności osób starszych.

Cele szczegółowe

1. Ułatwienie dostępu do lekarzy specjalistów.
2. Likwidacja barier architektonicznych.
3. Działania na rzecz wyrównania szans osób niepełnosprawnych w zakresie dostępu do edukacji i zatrudnienia.
4. Rozszerzenie zakresu usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych.

ZADANIA

- zapewnienie pomocy poprzez poszerzenie zakresu usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania
- dostosowywanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych
- utworzenie wolontariatu dla osób starszych, niepełnosprawnych i samotnych
- polepszenie dostępu do lekarzy specjalistów

Poprzez współpracę z placówkami służby zdrowia zostanie polepszony dostęp do opieki medycznej, rehabilitacji. Zwiększony zostanie zakres usług opiekuńczych dla osób, które nie mogą samodzielnie egzystować.

Wskaźniki produktu (w skali roku):

- usługi opiekuńcze (11 osób)
- wolontariat – forma zorganizowana

Wskaźniki rezultatu (w skali roku):

- liczba opiekunek świadczących usługi opiekuńcze dla osób starszych (2 osoby)
- pozyskiwanie wolontariuszy (5 osób)

CEL STRATEGICZNY NR 3

Właściwa realizacja tego celu w perspektywie najbliższych lat przyczyni się do aktywnego zagospodarowania wolnego czasu przez dzieci i młodzież. Zostanie poszerzona oferta zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań oraz zorganizowany wolontariat. Poza tym dzieci z rodzin najuboższych będą mogły liczyć na zorganizowanie wypoczynku letniego lub zimowego.

Cele szczegółowe

1. Wyrównywanie szans dzieci i młodzieży zwłaszcza z rodzin najuboższych.
2. Rozwój wolontariatu wśród młodzieży.
3. Organizacja zajęć pozalekcyjnych i kół zainteresowań.

ZADANIA:

- organizacja wypoczynku
- zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych
- organizacja imprez
- organizacja wolontariatu

Wskaźniki produktu (w skali roku):

- wypoczynek letni lub zimowy (raz w roku)
- zajęcia pozalekcyjne lub kółka zainteresowań (2 formy)
- wolontariat

Wskaźniki rezultatu (w skali roku):

- zwiększenie liczby dzieci uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych
- ilość dzieci uczestnicząca w wypoczynku/wyjazdach (min. 20 osób)

CEL STRATEGICZNY NR 4

Cel ten przyczyni się do zwiększenia aktywności mieszkańców oraz zwiększy chęć kultywowania tradycji przez młodych mieszkańców gminy.

Cele szczegółowe

1. Utworzenie Gminnego Ośrodka Kultury.
2. Podniesienie aktywności społecznej mieszkańców.
3. Podtrzymywanie tradycji.
4. Zwiększenie stopnia wrażliwości na krzywdę innych oraz rozwój pomocy sąsiedzkiej.
5. Wykorzystanie naturalnych walorów środowiska oraz zwiększanie promocji regionu.
6. Zwiększenie znaczenia kultury i tradycji w gminie – organizacja imprez.
7. Podjęcie działań zmierzających do rozwoju liderów społeczności lokalnej.

ZADANIA:

- organizacja imprez kulturalnych
- podtrzymywanie tradycji ludowych
- utworzenie Gminnego Ośrodka Kultury
- zwiększenie wrażliwości w społeczeństwie – pomoc sąsiedzka
- organizacja szkoleń mających na celu podniesienie aktywności społecznej mieszkańców.

Wskaźniki produktu (w skali roku):

- impreza kulturalno-sportowa (1 sztuka)
- Gminny Ośrodek Kultury

Wskaźniki rezultatu (w skali roku)

- ilość osób uczestnicząca imprezach kulturalno – sportowych (400 osób)
- ilość osób korzystających z różnych form spędzania wolnego czasu oferowanych przez Gminny Ośrodek Kultury (40 osób)

Za realizację przyjętych kierunków działań odpowiedzialny będzie Wójt Gminy Żarnów, Rada Gminy oraz Jednostki Organizacyjne Samorządu Gminnego.

Środki finansowe przeznaczone na rozwiązywanie problemów społecznych będą pochodziły z budżetu gminy (środki własne) oraz z budżetu państwa (dotacje, środki na realizację zadań zleconych). Niektóre z zaplanowanych działań będzie można zrealizować w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Ponadto gmina będzie się starała pozyskiwać środki finansowe w ramach sponsoringu.

13. MONITORING STRATEGII

Monitoring pozwala na śledzenie i ostrzeganie jak kształtują się aktualne postępy w realizacji strategii, czy zakładane rezultaty są osiągnięte zgodnie z planem. System monitoringu należy budować wokół celów strategii logicznie powiązanych z podejmowanymi działaniami i zaangażowanymi środkami. Monitoring jest procesem długofalowym. Zbieranie danych powinno odbywać się w określonych przedziałach czasowych. Pozwala to na ocenę realizowanych działań oraz modyfikację kierunków działania w przypadku zmian zachodzących w społeczeństwie. Prowadzenie monitoringu pozwala na określenie stopnia wdrożenia strategii oraz do wprowadzania zmian w jej zapisie.

Raz na 3 lata Wójt Gminy powoła Zespół Oceny Strategii składający się z około 10 przedstawicieli różnych grup społecznych. Zespół ten przeprowadzi ocenę strategii pod kątem aktualizacji problemów społecznych oraz prawidłowości realizacji działań. Strategia powinna być aktualizowana nie rzadziej niż raz na 5 do 7 lat w sposób partycypacyjny. Jeżeli będą zachodziły przesłanki o przeprowadzenia wcześniejszej aktualizacji, wówczas obowiązkiem Wójta będzie powołanie Zespołu Oceny Strategii.

SPIS FOTOGRAFII

Fot.1 Kościół św. Mikołaja w Żarnowie.....	56
Fot.2 Kościół w Żarnowie – widok od strony parku	56
Fot. 3 Wnętrze Kościoła św. Mikołaja w Żarnowie	57
Fot. 4 Kościół Św. Łukasza w Skórkowicach	57
Fot.5 Pomnik w hołdzie poległym i pomordowanym walczącym w obronie Polski w latach 1939 – 1945.Rezerwat Przyrody Diabla Góra.....	58
Fot.6 Pomnik w Rezerwacie Przyrody Diabla Góra	59
Fot. 7 Nieskazitelna przyroda – niezrównane bogactwo	60
Fot.8 Gospodarstwo agroturystyczne – w konkursie „Zielone Lato 2005” - najlepsze gospodarstwo agroturystyczne w województwie łódzkim.....	61
Fot. 9 Gospodarstwo agroturystyczne Państwa Gustavsson w Kamieńcu	61
Fot. 10 Rezerwat Przyrody Diabla Góra utworzony na podstawie zarządzenia Ministerstwa Ochrony Środowiska w 1987 roku. Diabla Góra jest siedliskiem naturalnych zbiorowisk roślinnych z wychodniami skał piaszczystych. Jest również miejscem pamięci narodowej z okresu II wojny światowej. Rezerwat jest punktem początkowym czerwonego szlaku turystycznego prowadzącego do Łącznej. Przez Diablą Górę przebiega pieszy Szlak Rekreacyjny Rzeki Pilicy.....	62
Fot.11 Dni Żarnowa 2008	62
Fot. 12 Dni Żarnowa 2008 – Dożynki Gminne i konkurs na najpiękniejszy wieniec.....	63
Fot. 13 Dni Żarnowa 2007 – koncert orkiestry strażackiej z Witowa	63
Fot. 14 Dni Żarnowa 2006 – koncert zespołu Golden Life.....	64
Fot.15 Dni Żarnowa 2006 – Dożynki.....	64

SPIS TABEL

Tab.1 Podział administracyjny Gminy Żarnów	28
Tab.2 Mieszkańcy Gminy Żarnów- podział według płci i wieku	30
Tab.3 Liczba i wielkość gospodarstw rolnych w Gminie Żarnów w 2007 roku.....	33
Tab.4 Przebieg interwencji w latach 2005 – 2007	35
Tab.5 Wykaz wykroczeń (wniosków o ukaranie) z lat 2005 – 2007	35
Tab.6 Liczba przestępstw popełnionych na terenie gminy Żarnów w okresie 2005 - 2007.....	35
Tab.7 Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z wyszczególnieniem kwoty świadczeń.....	41
Tab. 8 Powody korzystania z pomocy GOPS.....	41
Tab. 9 Świadczenia rodzinne realizowane w roku 2006	42
Tab.10 Świadczenia rodzinne realizowane w roku 2007	43
Tab.11 Pomoc przyznana w 2007r	45
Tab.12 Liczba dzieci i młodzieży w szkołach	50
Tab. 13 Obiekty sakralne w rejestrze i ewidencji zabytków	54

